

**Filozofická fakulta Univerzity Palackého
Katedra anglistiky a amerikanistiky**

**Analýza tlumočnického projevu při tlumočení z
listu v závislosti na syntaxi výchozího textu**

**Analysis of sight translation in comparison to
the syntax of source text**

(Bakalářská práce)

Autorka: Alexandra Tejchmanová

Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Prágerová, Ph.D.

Olomouc 2017

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala samostatně a uvedla úplný seznam citované a použité literatury.

V Olomouci dne .....

.....

(vlastnoruční podpis)

Poděkování

Děkuji PhDr. Veronice Prágerové, Ph.D. za odborné vedení při zpracování této bakalářské práce a za cenné rady, které mi během psaní poskytla. Děkuji také mému celoživotnímu mentorovi a anděli strážnému, bratru Jakubovi.

1. Obsah

1. Úvod	6
1.1. Zkoumané objekty pro analýzu	7
1.1.1. Texty zadání	7
1.1.2. Tlumočnické výkony	7
1.2. Zaměření a předpoklady práce	7
1.2.1. Hypotéza	8
2. Teoretická část	9
2.1. Teorie funkčních stylů	9
2.1.1. Stylistika a historie	9
2.1.2. Administrativní styl	10
2.1.3. Psaný anglický jazyk	10
2.1.4. Právní anglický jazyk	11
2.1.5. Právní styl	11
2.2. Syntax	12
2.2.1. Syntax textu	12
2.2.2. Definice věty spisovné češtiny	12
2.2.3. Definice věty podle anglické gramatiky	14
2.3. Tlumočnická část teoretické části	16
2.3.1. Disciplína tlumočení	16
2.3.2. Historie tlumočení	16
2.3.3. Současný stav	17
2.3.4. Tlumočení z listu	17
3. Praktická část	19
3.1. Metodika	19
3.1.1. Přepis nahrávek	19
3.1.2. Analýza mluveného projevu	20

3.1.3.	Analýza syntaxe	21
3.1.4.	Celkové hodnocení nahrávek	29
3.2.	Porovnání s oficiálním překladem	31
4.	Závěr	32
4.1.	Práce se zdroji	32
4.2.	Výsledky analýzy	32
4.3.	Potvrzení hypotézy	34
4.4.	Návaznost analýzy	34
4.4.1.	Využití analýzy pro studenty	35
5.	Přílohy	36
5.1.	Příloha 1A	36
5.2.	Příloha 1B	38
5.3.	Příloha 2A	40
5.4.	Příloha 2B	41
5.5.	Příloha 2C	42
5.6.	Příloha 2D	44
5.7.	Příloha 2E	45
5.8.	Příloha 2F	47
5.9.	Příloha 2G	48
6.	Shrnutí	51
7.	Použité texty	52
8.	Bibliografie	53
9.	Elektronické zdroje	55
	Anotace	56

1. Úvod

Disciplína tlumočení z listu je často v knihách a příručkách o tlumočení zanedbávaná. Přednost dostávají disciplíny konsekutivního a simultánního tlumočení, které jsou například na konferencích využívány hojněji. Taktiky pro tlumočení z listu, přístup, rady a příkladné situace jsou v příručkách taktéž opomíjeny. A to i přesto, že tlumočení z listu jako disciplína rozhodně není jednodušší nebo výrazně méně využívanou.

Tlumočení z listu má při svém převodu jistá specifika, kterým je potřeba věnovat pozornost. Tato specifika se dají pozorovat zejména na syntaktické rovině textu, zvláště pokud jde, i o mnou zkoumaný, převod z psaného anglického textu do mluvené češtiny.

Požadavky na tlumočnicka jsou při této disciplíně velmi specifické. I s krátkým časem na přípravu si tlumočnick musí uvědomit systematické rozdíly mezi anglickým a českým jazykem, které se, především při převodu do mluveného projevu, projeví v jinak postaveném souvětí.

Takový převod nejčastěji zasahuje do syntaxe textu. Proto je tato bakalářská práce zaměřená na porovnání syntaxe výchozího textu oproti přetlumočeným nahrávkám. Práce je specifická v tom, že zkoumané nahrávky pochází z úst tehdejších studentů Univerzity Palackého, kteří v rámci magisterské státní zkoušky podstoupili zkoušku tlumočení z textu.

Provázání témat syntaxe textu a tlumočení jsem si vybrala z několika důvodů. V průběhu mého studia mne tlumočení vždy zajímalo více než překlad a již od prvního ročníku jsem věděla, že tímto směrem bych se v budoucnosti ráda ubírala. Jak zmiňuji výše, tlumočení z listu je disciplína zřejmě nejméně teoreticky i prakticky popsána a z mého pohledu zajímavější než disciplíny konferenčního tlumočení, které jsou zkoumány nejčastěji. Disciplína syntaxe je pro většinu studentů velmi náročná v teorii, i v následném uplatnění u praktických zkoušek. Spojením těchto disciplín jsem chtěla vytvořit práci, která se v rámci Univerzity Palackého dosud nenapsala. Syntax je ale disciplína velmi obsáhlá, a jelikož náležitosti bakalářské práce jsou obsahově omezené, a mé znalosti syntaxe jsou omezené také, zaměřila jsem se jen na kategorie vět. Se syntaxí je také úzce spjata stylistika, a proto je v teoretické části nemalý podíl věnován právě stylistice.

1.1. Zkoumané objekty pro analýzu

Materiál pro analýzu bakalářské práce sestával z osmi nahrávek, z nichž jedna, nahrávka číslo dvě, byla prázdná. Zkoumala jsem tedy sedm tlumočnických projevů studentů magisterského oboru Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad, které při skládání státní závěrečné zkoušky čekalo právě tlumočení z listu. Všechny sedm nahrávek jsem z náslechu a následných kontrol přepsala, aby se výkon studentů mohl adekvátně posoudit. Text, který sloužil jako zadání je shrnutí směrnice Evropské unie s názvem *Single European Code (SEC) for tissues and cells* (© 2015), který byl zkrácen zadavatelem výchozího textu, tedy vyučujícími tlumočnických seminářů. Oficiální překlad je pod názvem SMĚRNICE KOMISE (EU) 2015/565 (© 2015) uložen na webových stránkách Úřadu pro publikace Evropské unie. Oficiální překlad jsem v jeho zkrácené verzi následně porovnála s tlumočnickými projevy studentů.

Veškeré zanalyzované texty jsou v přílohách 1A-B a 2A-G.

1.1.1. Texty zadání

Výchozí text, tedy shrnutí směrnice EU v anglickém jazyce, má délku 453 slov. Toto shrnutí směrnice obsahuje ustanovení o evropském identifikačním kódu pro tkáň a buňky, kterým je povinné identifikovat každý materiál, který se dostane od dárce k příjemci a opačně.

1.1.2. Tlumočnické výkony

Všechny nahrávky tlumočení z listu byly pořízeny v lednu 2017 při státních závěrečných zkouškách na Univerzitě Palackého v Olomouci, filozofické fakultě, katedře anglistiky a amerikanistiky, magisterského oboru Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad. Nahrávek jsem dostala k dispozici celkem osm od osmi studentů, nicméně jedna nahrávka zůstala bez projevu, k dispozici k analýze jsem tedy měla sedm plnohodnotných nahrávek.

1.2. Zaměření a předpoklady práce

Jak už bylo řečeno, tlumočení z listu je převod psaného textu v cizím jazyce do mluveného projevu v jiném jazyce (Čeňková, 2008, s. 27). Touto bakalářskou prací

kvalitativním výzkumem porovnám jevy, které se při tomto převodu z anglického do českého jazyka objevily.

V teoretické části se nejprve věnuji stylistice a syntaxi výchozího textu. Dále se zaměřím na tlumočení z pohledu celé disciplíny a podrobně se věnuji samotnému tlumočení z listu.

V praktické části popisuji nejdříve metodiku výzkumu a následně samotnou analýzu. V analytické části jsem nejdříve popsala některé náležitosti komunikačního procesu s příklady z nahrávek. První analýza je věnována samotnému originálnímu textu, následně jsem porovnála rozdíly v počtu slov mezi všemi nahrávkami a originálem a v neposlední řadě jsem zanalyzovala každou nahrávku zvlášť. Součástí analýzy každé nahrávky je také krátké hodnocení tlumočnického projevu studentů.

Plánem také bylo porovnat tlumočnické výkony s přeloženým textem shrnutí směrnice. Tento ale přesně v takovém znění, jaké je uvedeno na internetu v anglickém originále, neexistuje. Nicméně v samotném oficiálním překladu se vyskytuje totožný text, jen je jinak uspořádaný. Oficiální text překladu jsem tedy přeskládala do podoby anglického shrnutí směrnice a podrobila ho stejné analýze.

1.2.1. Hypotéza

Před započítáním analýzy jsem předpokládala, že projevy studentů při tlumočení budou vždy delší jak do počtu celkových slov, tak do počtu vět – souvětí budou průměrně delší a rozvitější. Tento výsledek předpokládám, protože typickým rysem mluvených projevů je jejich delší obsah oproti projevům psaným.

Co se týče tlumočnických výkonů, očekávala jsem plynulé projevy odpovídající vzdělání a tréninku studentů skládajících státní zkoušky, s mírnými chybami v podobě výslovnosti, shody podmětu s přísudkem. Tyto předpoklady jsou v souladu s očekávanou úrovní tlumočení studentů magisterského oboru. Studenti mají za sebou zpravidla deset tlumočnických seminářů a také semináře o teorii tlumočení.

2. Teoretická část

První část práce jsem rozdělila na tři témata. Prvním tématem je zařazení textu do rámce jazykových stylů a definice určeného jazykového stylu. Výchozí text pro analýzu jsem vyhodnotila z pohledu stylistiky a textu jsou přiřazeny náležitosti anglického psaného projevu a právního jazyka. Dále jsem se v teoretické části věnovala samotné syntaxi, podle které jsem podrobila výchozí text i výsledné přepisy tlumočnických projevů rozboru. Tato část práce obsahuje definice a příklady druhů vět, čehož je následně využito k analýze textů. Protože k analýze syntaxe nám slouží nahrávky tlumočení z listu, je třetím tématem teoretické části teorie tlumočení. Tlumočení jsem stručně popsala z ohledu na jeho historii, definovala jsem samotnou disciplínu tlumočení z listu a dále jsem také popsala a definovala specifické náležitosti této disciplíny.

2.1. Teorie funkčních stylů

Tato kapitola pojednává o vzniku a vývoji teorie funkčních stylů a jejího dalšího dělení. V závěru této části je charakterizován administrativní styl a jeho podkategorie – styl právní.

2.1.1. *Stylistika a historie*

Abychom mohli zařadit výchozí text do rámce jazykových stylů, musíme vědět jak. Touto otázkou se zabývá stylistika, tedy obor, který přináší pravidla pro zařazení jazykových textů (taktéž projevů). Podle Jany Hoffmanové a kolektivu, je česká stylistika úzce spjatá s tou slovenskou, a obě vycházejí z prací pražského strukturalismu (2016, s. 20). Funkce textu označuje jeho záměr, nebo účel, kterému text slouží, tedy sledovaný cíl (Čechová 1988, s. 28). Čechová taktéž zmiňuje práci B. Havránka, který již v roce 1942 označil funkční styl za funkci jazykového projevu, tedy *parole*. A. Jedlička poté v 60. a 70. letech pojmenoval čtyři základní funkční styly – hovorový, což je dnes prostě sdělovací, odborný, publicistický a umělecký (1988, s. 95). Můj výchozí text také obsahuje jisté stylové formy, které Čechová popisuje jako určité zásady, podle kterých se do textu vybírají vhodné jazykové prostředky, které odpovídají funkci textu (1988, s. 29).

Výchozí text určený pro tlumočení z listu je možný podle Homoláče zařadit do sféry institucionální komunikace, která spadá do administrativního stylu. Přesněji, směrnice vycházející z Evropské Komise je komunikací právní (2016, s. 149).

Jelikož se ale jedná o text, jehož výchozí jazyk je anglický, musíme přesnou definici hledat v anglické literatuře či ve zdrojích věnujících se anglické stylistice.

2.1.2. Administrativní styl

Administrativní styl je podle Knittlové styl nejmladší a pro překladatele nejméně problematický (1977, s. 15). Ve své publikaci uvádí, že administrativní styl se svým stylem blíží stylu vědeckému. Charakteristickými znaky jsou „*věcnost, jasnost, jednoznačnost, přehlednost a stručnost.*“ Co se týče jazykových prostředků, tento styl je spíše stereotypní, chudý po lexikální a syntaktické stránce a jeho kompozice je velmi jednoduchá. Pro anglický styl oficiálních dokumentů použil Gal’perin tuto charakteristiku: jako ostatní styly i styl psaných oficiálních dokumentů v sobě nese komunikační cíl a podle toho obsahuje ustálené termíny a obraty. Zkratky, značky a symboly také podléhají smluveným stylistickým kodexům. Slova nesou základní, prvotní lexikální význam. Emocionálně zbarvená slova se vyskytují minimálně, stejně jako intenzifikátory. Hlavním cíle komunikace je konstatovat zavazující podmínky, kterého se účastní zadavatel i příjemce textu. Strany, které se této zavazující podmínky účastní, mohou být tvořeny státem a občanem, občanem a občanem, nebo v našem případě, institucí (Evropská unie) a institucemi (pracoviště nakládající s tkáněmi a buňkami) (1971, s. 312).

2.1.3. Psaný anglický jazyk

L. Urbanová zmiňuje Vachkovu teorii o kompaktnosti anglických vět. V textech psaných v anglickém jazyce se dá pozorovat zhušťování významu a tohoto jevu se dosahuje výskytem tvarů, které se nazývají infinitiv, gerundium a přičestí – přítomné i minulé (2002, s. 31).

V textech je možné poznat nominální tendence anglického jazyka. V. Mathesius tento jev nazývá *predikací nominálně slovesnou*. Tam, kde český psaný projev používá slovesa, anglický psaný projev používá spojení slovesa a jména (1961, s. 119). Nejčastěji se podle Mathesia využívá jevu, kdy děj i předmět nejsou rozdělení gramaticky na tzv.

gramatický predikát a gramatický subjekt, nýbrž jsou vyjádřeni syntetickým výrazem ve funkci gramatického subjektu.

Jako příklad Mathesius uvádí větu

On Sundays there was a long walking and dropping-in and long evenings and suppers,

kde se gerundia walking a dropping-in překládají za pomoci slovesa: chodilo se (na procházky a na návštěvy), stejně jako vysedávalo se dlouho večer. (1961, s. 119)

Hoffmanová také uvádí cenou poznámku, která je důležitá pro analýzu výchozího textu pro tlumočení z listu a to, že výskyt věty jednoduché je v psaném anglickém projevu méně častý, než souvětí podřadné i souřadné (2002, s. 35).

2.1.4. Právní anglický jazyk

Crystal a Davy popisují právní anglický jazyk, do kterého se shrnutí směrnice původem od Evropské komise zařazuje, jako jazyk, který je pravděpodobně nejméně komunikativní. Tento způsob psaného projevu není vytvořen se záměrem poučit či informovat čtenáře (language users), jako spíš jeho záměrem je vysvětlit problematiku nebo téma určitému expertovi (1969, s. 193). Následkem čehož je v právnických textech často využíváno jistých šablon, které obsahují zaběhnuté jazykové konstrukce. Autoři dále zmiňují, že právní anglický jazyk je velmi výrazně vzdálený od neformální spontánní komunikace – tak vzdálený, jak je to jen možné. V podstatě se jedná o vizuální jazyk, který je těžké přenést do mluveného projevu, a každý, kdo se o takové převedení pokusí (i v případě přetlumočených nahrávek), se pravděpodobně několikrát pozastaví nad větnými konstrukcemi anglického textu psaného v právním stylu (s. 193). Co se týče systémových vlastností, Knittlová uvádí, že právní angličtina je vysoce nominální (1977, s. 19). Stejně tak je v textu hojný výskyt abstraktu, slovesa jsou volená pouze z omezeného okruhu sloves, a to přesně tím způsobem, aby přenesená informace byla co nejvíce přesná a jednoznačná. Tato vlastnost neplatí jen pro slovesa ve větě, ale i pro celé větné konstrukce.

2.1.5. Právní styl

Jako každý styl je právní styl charakterizován výběrem a uspořádáním jazykových prostředků (Tomášek 2003, s. 27). Výběr těchto prostředků je ovlivněn slovtvorným

faktorem, tedy užitou právní terminologií. Funkce právního textu podle Tomáška nejvíce ovlivňuje jejich finální výstavbu (2003, s. 28). Právní styl má dvě hlavní složky (podobně jako každý funkční styl). První z nich je všeobecný gramatický základ, který je tvořen zásobou ze slovníku spisovné češtiny a podle něho utvořeným gramatickým systémem textu. Druhou složku tvoří odborné termíny (názvosloví), do kterých jsou zahrnuty i právní jazykové šablony. Styl právního jazyka je subsystém stylu administrativního a lze ho shrnout jako subsystém, který je svou funkcí vázaný na pojmenovávání právních skutečností, které se odvíjí od odborné právní kompetence (Tomášek 2003, s. 28).

Směrnice, která je tímto jazykem napsána, stejně jako její shrnutí, které posloužilo jako výchozí text, je podle stránek Evropské unie *europa.eu* právní akt, který jasně určuje pro všechny členské státy EU cíl, kterého země musí dosáhnout, respektive tento cíl musí splnit (© 2017).

2.2. Syntax

V kapitole o syntaxi jsem se věnovala její definici a následně teoretickému popsání zkoumané části bakalářské práce, což bylo je rozdělení a definice vět jednoduchých a složených jak v češtině, tak angličtině.

2.2.1. Syntax textu

Textová syntax je odvětví lingvistiky, které zkoumá kromě výsledného textu i komunikační děj, do kterého zasahují účastníci. Dále zkoumá systém komunikačních prostředků, které určují vlastnosti komunikace a věcnost sdělení v souvislosti s jinými komunikáty (Čechová a kol. 2003, s. 74). Analýza textu vede k vytvoření textových vzorců a k popisu použitých prostředků. Jednoduchá definice od amerického jazykovědce Noama Chomskeho z jeho publikace *Syntactic Structures* v anglickém jazyce zní „Syntax je věda o principech a pravidlech, podle kterých se v jednotlivých jazycích tvoří větné struktury,“ (2002, s. 11).¹

2.2.2. Definice věty spisovné češtiny

F. Štícha uvádí, že nelze vyjádřit jedinou správnou definici věty, obecně se jí ale rozumí základní jednotka textu, která je gramaticky uspořádaná a nese určitou

---

¹ Syntax is the study of principles and processes by which sentences are constructed in particular language.

výpovědní funkci (2013, s. 541). Větu je tvořena větnými členy. V českém jazyce se také vyskytují samostatné větné členy. Podle V. Štícha je jeden větný člen například složený slovesný tvar. Složeným větným členem je přísudek jmenný atp. Věta se dále dělí na větu jednoduchou a složenou (© 2011).

2.2.2.1. *Věta elementární (jednoduchá)*

F. Štícha označuje za větu elementární neboli výpověď, větu, která, kromě toho, že je správně gramaticky uspořádaná, je také jednotkou s výpovědní funkcí. Výpověď na elementární úrovni může nést několik forem: větnou (*Ze stromu spadlo jablko.*), nevětnou (*Hele, jablko!*), nebo její větná struktura může být modifikována (...) (2013, s. 542).

2.2.2.2. *Souvětí*

Souvětí vzniká spojením dvou nebo více jednoduchých vět. Taková věta se poté označuje jako věta složená. Jednotlivé věty, které jsou obsažené v souvětí, se označují pojmem klauze. Mezi větami v souvětí vzniká vztah (Štícha 2013, s. 543). Pojmenování různých vztahů mezi větami vedlejšími v souvětí a jejich definice však nejsou pro cíl této práce potřebné. Pro analýzu větných struktur je důležité dělení na souvětí elementární, tedy jednoduché, což je jednoduše souvětí složené ze dvou hlavních vět. Souvětí o více než dvou větách označujeme za souvětí složitá. Dále je nutné vymezení souvětí souřadného a podřadného, kterému se ovšem Štícha a kolektiv ve své publikaci nevěnují.

2.2.2.3. *Souvětí souřadné*

Věta, která je tvořena pouze větami hlavními je označována jako souvětí souřadné. To znamená, že jednotlivé věty v souvětí na sobě nejsou závislé (Havránek a Jedlička 1981, s.177). Jednotlivé věty v souvětí souřadném jsou v českém jazyce odděleny souřadícími spojkami anebo jsou odděleny interpunkcí (1981, s. 178). Pro ukázkou poslouží souvětí souřadné, odporovacího typu: *Ráno jsme o 20 minut zaspali, ale odjeli jsme ještě s několika minutovým předstihem.*

2.2.2.4. *Souvětí podřadné*

Věta, kde se vyskytuje jedna věta hlavní a dále je tato věta doplněna jednou nebo více větami vedlejšími, se označuje jako souvětí podřadné. Jedna věta je na druhé

věte mluvnicky závislá jako její větný člen. Věta hlavní se také označuje jako věta řídicí (Havránek, Jedlička 1981, s. 177). Například: *Každý dorazil na místo přesně tehdy, kdy bylo potřeba.*

Pro analýzu projevu tlumočnicků tedy vycházíme ze šesti faktorů pro rozdělení vět a jejich charakteristik zmíněných výše: 1. Věta elementární, 2. Souvětí, 3. Souvětí elementární, 4. Souvětí složitá, 5. Souvětí souřadné, 6. Souvětí podřadné.

2.2.3. Definice věty podle anglické gramatiky

Dle oxfordského výkladového slovníku je věta (*sentence*) uskupením slov, které v sobě zahrnují předmět a predikát. Věta může být výpovědí, otázkou, příkazem apod. (© 2017). A. Radford se ve své publikaci *Introduction to English Sentence Structure* věnuje spíše komplexnějším vysvětlením a faktorům, kterým podléhá každá věta, což je pro naše potřeby analýzy výchozího textu redundantní.

2.2.3.1. Věta jednoduchá – Simple sentence

A. Radford označuje větu jednoduchou (*simple sentence*) jako větu, která obsahuje jednu nezávislou větu a žádnou závislou (2009, s. 7) a vyjadřuje jednu myšlenku (Joshi 2016, s. 7). Radford, a celková anglická gramatika nazývá tyto části vět *clauses* (česky klauze). Jako příklad poslouží věta *I am reading a book.* I v češtině je po překladu tato věta jednoduchá: Čtu si knihu.²

2.2.3.2. Souvětí

Quirk označuje souvětí (*sentence complex*) jako složenou větu z několika *clauses*, které se dále dělí (1985, s.719).

2.2.3.3. Souvětí souřadné – compound sentence

Stejně jako v českém jazyce se za souřadné souvětí v anglickém jazyce považuje věta, která obsahuje dvě a více vět hlavních a podle Quirka mají tyto věty v souvětí stejnou funkci (1985, s. 987). Jako příklad souřadného souvětí anglického Quirk uvádí větu *I admire her reasoning but I reject her conclusions.* Věta v českém překladu si také zachová vlastnosti souvětí souřadného: Oceňuji její argumenty, ale neztotožňuji se s jejími závěry.

---

² Pokud není uvedeno jinak, překlady z anglického originálu jsou dílem autorky práce.

2.2.3.4. *Souvětí podřadné – complex sentence*

S větou jednoduchou má podřadné souvětí společné to, že je v něm jedna hlavní věta, ale na rozdíl od ní obsahuje také jednu nebo více vět vedlejších (*subordinate clause*) (Quirk 1985, s. 987). Jednoduchý příklad z publikace *A Comprehensive Grammar of the English language: He predicted that he would discover the tiny particle when he conducted his next experiment*. Stejně jako předchozí příklady i překlad tohoto podřadného souvětí si v českém jazyce uchová jeho vlastnosti: Ještě předtím, než provedl další experiment, předpověděl, že tu malou částici objeví. Věta v českém překladu sice nedodrží stejné rozložení a slovosled, jako věta v anglickém originále, ale to je z důvodu systémových rozdílů anglického a českého jazyka.

Pro analýzu výchozího textu v anglickém jazyce vycházíme ze 4 kategorií: 1. věta jednoduchá, 2. souvětí, 3. souvětí souřadné, 4. souvětí podřadné.

Na základě českých definic vět vychází, že bychom ve výsledných tlumočnických projevech měli hledat a podrobit analýze celkem šest různých druhů vět, ale dle anglické gramatiky bychom ve výchozím textu napočítali jen čtyři takové kategorie. Rozhodla jsem se proto omezit počet českých kategorií také jen na čtyři, a to: 1. věta elementární, 2. souvětí, 3. souvětí souřadné, 4. souvětí podřadné. V analýze tedy budu posuzovat ve výchozím textu a prepisech nahrávek čtyři stejnojmenné druhy vět v obou jazycích.

2.3. Tlumočnická část teoretické části

V této kapitole o tlumočení jsem se věnovala definici tlumočení jako disciplíny a profese. V úvodu jsem krátce shrnula historii a vývoj tlumočení od starověku po současnost. Následně jsem vyjmenovala různé kategorie profesionálního tlumočení. Stěžejní částí této kapitoly je definice tlumočení z listu, jelikož je to hlavní zkoumaná disciplína v této bakalářské práci, a také jsem zde vyjmenovala náležitosti a obtížnosti tohoto typu tlumočení.

2.3.1. Disciplína tlumočení

Tlumočení je již od starověku součástí lidské komunikace. Při tlumočení dochází k mezikulturní a mezi-jazykové komunikaci, která slouží k dorozumívání se mezi lidmi, kteří hovoří různými cizími jazyky. (Čeňková 2008, s. 9). Tlumočnický výkonem spojuje adresáta s příjemcem komunikace. Světový vývoj a větší propojenost národů klade narůstající potřebu na tlumočnický a jejich schopnosti. Proto se postupem času vyvinulo několik druhů tlumočení a mezi nezákladnější disciplíny lze vyjmenovat: simultánní, konsektivní, šušotáž, pilotáž a konečně také tlumočení z listu (Setton 2007, s. 55).

2.3.2. Historie tlumočení

Tlumočení je disciplína stará téměř jako lidstvo samo. První zaznamenané zprávy o tlumočnických, kteří byli velmi vážení faraony, máme ze starověkého Egypta, asi 3 000 let př. n. l, kde se tlumočníci vyskytovali v úrodné a dvojjazyčné části jižního Egypta. Ve starověku se tlumočnicků využívalo při obchodních jednáních, válečných a diplomatických výpravách a v Babylonu například při tlumočení administrativních nařízení. (Čeňková 2008, s. 7). Když se Egypta zmocnili Arabové, tlumočníci sloužili také k šíření islámského náboženství. Ve středověku pokračoval trend nutnosti tlumočnicků zprostředkovat komunikaci při převodu z latiny, která byla jazykem církevním, do řečtiny, jazyka synod, a naopak. Tlumočníci opět sloužili na světské půdě, tentokrát ve službách křesťanství. Na území nově objevené Ameriky bylo s každým nově objeveným a dobitým územím tlumočnicků španělštiny a portugalštiny také potřeba. V Evropě se mezitím hlavním dorozumivacím jazykem stala latina, kterou v 17. století vystřídal francouzština. Na poli diplomacie musel francouzský jazyk ovládat každý diplomat a úředník a potřeba tlumočnicků v té době

mírně stagnovala (Čeňková 2008, s. 8). Po první světové válce se začalo využívat profesionálního tlumočení. Na poválečných mírových konferencích a později při konferencích Společnosti národů či zasedání Mezinárodního soudního dvora se využívalo konsektivního tlumočení. Simultánní tlumočení plně nahradilo konsektivní až po druhé světové válce při Norimberských procesech (Čeňková 2008, s. 10).

2.3.3. *Současný stav*

S neustálým vývojem civilizace a rozšiřující se globalizací můžeme bez pochyb očekávat, že povolání tlumočnicka bude stále velmi žádané. Kromě tlumočnicků mluvených projevů existují také tlumočníci znakového jazyka, na které má v České republice každý neslyšící občan právo (Čeňková 2008, s. 12). Tlumočníci mohou najít uplatnění v mnoha oborech. Kategorie tlumočení zahrnuje například soudní nebo komunitní tlumočení, již zmíněné tlumočení ve znakovém jazyce, tlumočení pro nevidomé a hluchoslepé a v Evropské unii se využívá nejvíce tlumočení konferenčního (Čeňková 2008, s. 19).

2.3.4. *Tlumočení z listu*

Sylvie Lambertová ve svém článku *Shared Attention during Sight Translation, Sight Interpretation and Simultaneous Interpretation* zmiňuje definici tlumočení z listu jako převod psaného projevu v jednom jazyce do mluveného projevu v jazyce jiném. Protože je podle Lambertové zapojen a vyžadován proces sluchový i vizuální, tlumočení z listu by se dalo považovat za speciální disciplínu psaného překladu a zároveň odvětví tlumočení. Tlumočení z listu tedy můžeme označit jako disciplínu mezioborovou. Tlumočení z listu v českém jazyce už podle názvu spadá k disciplíně tlumočení. Lambertová nicméně rozlišuje dva druhy převodu textu ve výchozím jazyce do mluveného projevu v jiném jazyce. Prvním je tzv. *sight translation*, který v překladu právě znamená tlumočení z listu, a podle Lambertové je toto tlumočení typické tím, že tlumočnick dostane určitý časový úsek na přípravu textu. Toto je také případ výkonů analyzovaných v této bakalářské práci. Druhým převodem je podle Lambertové tzv. *sight interpretation*, který by měl v českém jazyce pravděpodobně stejný překlad, rozdíl mezi těmito dvěma převody je právě v době přípravy. Tlumočníci při výkonu mají před sebou minimálně připravený text, který dostanou ke zpracování maximálně 5 minut před výkonem (nebo mají maximálně 5 minut na

přípravu) a tlumočí zároveň s řečníkem simultánně do sluchátek. Na tlumočnický je kladen důraz, aby tlumočili v tempu projevu řečníka. Domněnce, že disciplíny tlumočení z listu a simultánní tlumočení jsou si podobné, napovídá i tvrzení Lambertové, že tlumočení z listu má nejvíce společného se simultánním tlumočením. Mezi společné faktory jmenuje časový tlak a nutnost anticipace (2004, s. 298).

Tlumočení z listu je Čeňkovou považováno za velmi náročnou disciplínu tlumočení, a to hlavně z důvodu nutnosti rozdělení pozornosti tlumočnicka ke čtenému textu a tlumočeném projevu. Tlumočnickovým úkolem je převést originální text bez dlouhých přestávek mezi větami či slovy a v tempu běžného ústního projevu. Pokud možno, tlumočnick by měl předejít opravám a změnám formulací (2008, s. 27).

3. Praktická část

Praktická část bakalářské práce obsahuje popis metodiky zkoumání nahrávek, rozbor čtyř předem určených druhů vět, které jsou definovány v teoretické části a dále je krátce porovnaný oficiální překlad shrnutí směrnice s nahrávkami studentů. Pozornost je také věnována analýze tlumočnického projevu s názornými příklady z nahrávek.

3.1. Metodika

Kapitola metodiky popisuje způsob přepisu nahrávek do textové podoby a zvolenou taktiku při opakujících se problémech, které se vyskytovaly napříč všemi nahrávkami.

3.1.1. Přepis nahrávek

Výkon tlumočnicků byl z náslechnů přepsán do písemné podoby. Vzhledem k tomu, že se jednalo o mluvený projev a výkon tlumočnicků byl podán po desetiminutové přípravě, docházelo u studentů k jistým chybám nebo přeroknutím, které jsem do finálního počtu slov nezaznamenávala a analýze větných struktur jsem je také nepodrobila. Například jsem vždy zapsala jedno slovo, i pokud se tlumočnick opravil, přerokl se, nebo slovo změnil na jiné. Tento postup jsem zvolil pro svou efektivnost, protože kdyby se měly přepisovat všechny nedokončené věty nebo slova, přepisy by byly dlouhé, neuspořádané a pro analýzu vět nepřehledné. Například v nahrávce X4 student řekl větu: ... *označeny jednotným evropským kódem pouze pokud jsou doručeny dovezeny přímo do zařízení...* Lze se domnívat, že se tlumočnick chtěl opravit, a i přesto, že první slovo (doručeny) bylo vysloveno celé, jsem do přepisu zaznamenala pouze slovo následující (dovezeny), bez změny významu věty. Této strategie jsem se držela u všech nahrávek, jelikož se popsáný jev objevil vícekrát, např. v nahrávce X5 nebo X7, kde se tlumočnick opravil po vyřčení takřka celé věty. K tomuto přístupu mi také často napomohli samotní tlumočnicki, kteří se v některých pasážích opravili, například slovem pardon, a já jsem tak poznala, že se jedná o opravu dříve vyřčené věty.

Přepisy tlumočnických projevů jsem se snažila zapisovat podle hlasových signálů od tlumočnicků. Řídila jsem se hlavně jejich klesnutím hlasem, kdy jsem

každé klesnutí hlasu považovala za ukončení věty a udělala v přepisu tečku. Konec věty tečkou jsem v přepisu udělala i v místě, kde to významově dávalo smysl. Ne vždy však na takovém místě tlumočnick klesl hlasem, ale to se při projevu pod jistým tlakem dá očekávat. Čárky jsem do vět zaznamenávala podle pravidel českého pravopisu, ale jelikož jsem postupovala podle svých znalostí, je možné, že se v některých větách budou vyskytovat nadbytečně, nebo naopak někde budou chybět. V přepisu nahrávek jsem se držela strategie neopravovat, na rozdíl od přechnutí, chyby tlumočnicků, a to hlavně špatné koncovky pro zachování autentičnosti. Naopak, v nahrávce X8 jsem opravila tlumočnickovi špatnou výslovnost slova kompendium, kdy tlumočnick střídal výslovnost tohoto slova s neexistujícím slovem kompedium, což se ovšem v podobném výstupu dá očekávat, a mé opravení nemělo žádný vliv na výsledný počet vět. Nesprávně, či nespisovně vyslovená slova byla například todle, ňáký, apod.

3.1.1.1. Metodika analýzy

Po přepisu všech nahrávek jsem podle pravidel českého pravopisu a dle definic vět z teoretické části rozdělila věty do zkoumaných kategorií. V prepisech jsem si různými barvami zvýraznila věty jednoduché, souvětí souřadné a souvětí podřadné. Dle mého rozdělení jsem věty spočítala a zanesla do tabulek. Stejně tak jsem počítala počet slov v jednotlivých větách a jejich průměr. Veškeré počítání a prepisy jsem prováděla manuálně.

3.1.2. Analýza mluveného projevu

Tato kapitola je věnována několika pojmům z publikace prof. Kořenského a kolektivu, kteří ve své práci analyzují komunikační proces a text. Výsledek tlumočení, tedy mluvený projev, vykazuje několik znaků jmenovaných v publikaci Komplexní analýza komunikačního procesu a textu. V následující kapitole jsou tyto znaky popsány a doplněny o příklady z projevů studentů.

3.1.2.1. Jazykový kód projevu

Jazykový kód projevu značí soustavu charakteristických znaků, jazykových prostředků a pravidel, při kterých se používají (Kořenský et al. 2014, s. 13).

Z analýzy projevu zkoumaných nahrávek lze konstatovat, že studenti – tlumočníci v průběhu tlumočení mluví převážně spisovnou češtinou, i když

v některých částech jejich projevu lze také rozpoznat češtinu hovorovou. Internetová jazyková příručka ústavu pro jazyk český uvádí, že hovorová čeština je spisovná forma mluvené češtiny, která zahrnuje jazykové prostředky, které jsou bližší nespisovné formě jazyka, ale stále jsou považovány za spisovné (Internetová jazyková příručka, © 2017). Mezi tyto výrazy patří například slova jako míň, policisti atp. V nahrávkách lze zaslechnout slova následující: taky (velký výskyt v nahrávce X3), potom nebo všechno.

3.1.2.2. *Cíl komunikační události*

Pojem cíl komunikační události popisuje záměr projevu, k čemu slouží a popřípadě jak chce skutečnost změnit či ovlivnit (Kořenský et al. 2014, s. 15). Tlumočnický projev studentů má účel předání informací z listu a zároveň tento projev slouží jako prostředek státní zkoušky.

3.1.2.3. *Předmětné objekty*

V projevu se objevují slova a slovní spojení, které jsou hlavním předmětem textu. Tyto předmětné objekty jsou „konkrétní neosobní objekty, o nichž se v průběhu komunikační události mluví.“ (Kořenský et al. 2014, s. 18). Nejdůležitějším předmětným objektem jsou slova tkáně a buňky, které jsou mnohokrát skloňované v celém textu a o kterých pojednává celá směrnice.

3.1.3. *Analýza syntaxe*

Kapitola o analýze syntaxe obsahuje data z výchozího textu v anglickém jazyce i z textů přepsaných nahrávek. Hlavním zkoumaným parametrem obsahu je počet vět jednoduchých a souvětí. Dále jsem zanalyzovala a porovnála průměrný počet slov v jedné větě v nahrávce oproti tlumočnickým výkonům.

Za větu jako jednotku jsem považovala konec věty, tedy ukončení tečkou.

Po každé analýze následuje hodnocení nahrávky, tedy hodnocení tlumočnického výkonu studenta, s jmenovanými problémovými pasážemi nebo typickými chybami.

3.1.3.1. *Analýza výchozího textu*

Anglický originál, text shrnutí směrnice o SEC, jednotném evropském identifikačním kódu, obsahuje 453 slov a 21 větných jednotek. Z analýzy 21 větných jednotek

vyplývalo, že text se skládá z 11 vět jednoduchých a 10 souvětí. Všechna souvětí jsou jednoto typu a to podřadného. Souvětí souřadné se tedy ve výchozím textu neobjevuje. Všechny 11 vět jednoduchých obsahuje dohromady 122 slov, v průměru je tedy jedna věta jednoduchá tvořena 11,1 slovy. Nejdelší věta jednoduchá má 25 slov a nejkratší pouze 4 slova. Souvětí podřadná dohromady obsahují 339 slov, což znamená, že jedno souvětí podřadné je v průměru tvořeno takřka 34 slovy. Nejdelší souvětí má 53 slov a nejkratší 16 slov. Nárůst oproti počtu slov ve větách jednoduchých je tak téměř trojnásobný.

Text shrnutí směrnice lze hodnotit jako náročný na interpretaci, což je v souladu s požadovanou obtížností státní zkoušky. Text napsaný v právním stylu má pevnou větnou skladbu, která je během pouhých 10 minut přípravy náročná na rozeznání a identifikování problematických pasáží a jejich správnou interpretaci.

3.1.3.2. Porovnání délky textů

Přestože každý přepis nahrávky je co do celkového počtu slov různě dlouhý, všechny jsou delší než výchozí text. Odchylna mezi počtem slov výchozího textu a nahrávek je pochopitelná, jelikož tlumočníci několikrát použili např. ukazovací zájmena (tato, toto apod.), spojek (neboli, pakliže) a dalších jazykových prostředků, které se v upraveném psaném textu nikdy neobjeví.

Oproti výchozímu textu o délce 453 slov se každá nahrávka mírně lišila, viz tabulka.

Označení nahrávky	Počet slov v nahrávce
X1	483
X2	0
X3	492
X4	549
X5	487
X6	503
X7	507
X8	588

Tabulka 1 – Porovnání počtu slov v prepisech nahrávek

3.1.3.3. Analýza nahrávky X1

První nahrávka má oproti výchozímu textu pouze o 30 slov více, tj. 483 slov. Na první pohled je zřejmé, že věty jsou kratší a text je rozdělený do menších jednotek, což potvrzuje i celkový počet vět z přepsané nahrávky X1, kterých je 32.

Podobně jako u výchozího textu přepsaná nahrávka neobsahuje žádné souvětí souřadné. Nahrávka X1 ale oproti výchozímu textu není tvořena téměř stejným poměrem vět jednoduchých a souvětí. Vět jednoduchých je 19 a souvětí 13. Tento jev si lze vysvětlit jako následek tlumočnického výkonu, kdy studenti dělili věty do menších jednotek pro snazší převod a následné porozumění.

Celkově je 19 vět jednoduchých tvořeno 233 slovy, průměrně tedy jedna věta jednoduchá obsahuje 11,7 slov. Tento průměr je velmi podobný průměru výchozího textu. Nejkratší věta má pouze 4 slova a nejdelší 21 slov. Ve 13 souvětích podřadných je dohromady 252 slov, v průměru tedy na jedno souvětí vychází 21 slov.

	Výchozí text	Nahrávka X1
Počet slov	453	483
Celkový počet vět	21	32
Věta jednoduchá	11	19
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	11,7
Souvětí	10	13
Souvětí souřadné	0	0
Souvětí podřadné	10	13
Průměrný počet slov v souvětí	34	21

Tabulka 2 – Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X1

V přepisu nahrávky X1 lze pozorovat problémy s výslovností shody podmětu s přísudkem, např. ... *přehled o tkaních a buněk*... Tlumočnický projev je pomalý a student se poměrně často zastaví nebo opraví. V druhé části nahrávky je tento jev výraznější a zvýšil se také počet hezitačních zvuků.

3.1.3.4. Analýza nahrávky X2

Druhá nahrávka je bohužel prázdná, neobsahuje žádné tlumočení, tudíž k analýze nedošlo.

3.1.3.5. Analýza nahrávky X3

Nahrávka X3 je na pohled velmi kondenzovaná a věty, hlavně souvětí, jsou často velmi dlouhé, mírně nepřehledné a matoucí. Student měl problémy se shodou podmětu s přísudkem, text je na čtení náročný a místy nesrozumitelný.

Celkový počet vět je 24, což není tak velký rozdíl oproti výchozímu textu, stejně jako výsledný počet slov, 492, který tvoří rozdíl necelých 40 slov. Pohled na přepis nahrávky X3 nám naznačí, že student často používal vyplňující slova jako a, to nebo tam.

11 vět jednoduchých je tvořeno 117 slovy. Průměrná věta jednoduchá obsahuje 10,6 slov. Výsledek je srovnatelný s výchozím textem.

Souvětí je v této nahrávce 13, a ani jedno z nich opět není souvětí souřadné. 13 podřadných souvětí je tvořeno 377 slovy, průměrné podřadné souvětí obsahuje 29 slov. Nejdelším souvětí je tvořeno 61 slovy.

	Výchozí text	Nahrávka X3
Počet slov	453	492
Celkový počet vět	21	24
Věta jednoduchá	11	11
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	10,6
Souvětí	10	13
Souvětí souřadné	0	0
Souvětí podřadné	10	13
Průměrný počet slov v souvětí	34	29

Tabulka 3 – Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X3

Výkon studenta v první části nahrávky působí dobrým dojmem. Nicméně student se nevyvaroval nespisovných slov – největší chyba se objevila ve slově abychom, místo kterého student použil *abysme*. Samozřejmě takový typ chyby se dá při tlumočení pod tlakem a nervozitou očekávat, nicméně kazí dojem z celkového výkonu. Častým slovem hovorové češtiny je slovo taky. V druhé části tempo tlumočení lehce klesne, student se místy zastaví či opraví, hezitačních zvuků také přibude. Nahrávka ale není uspěchaná a celkový projev bych hodnotila jako kvalitní.

3.1.3.6. Analýza nahrávky X4

Přepis nahrávky X4 je druhý nejdelší z analyzovaných textů. Celkových 549 slov je tvořeno 26 větami. I z tohoto přepisu je patrné, že si student často pomáhal

ukazovacími zájmeny ten, toto, tento, tohle a častěji se zde vyskytuje také podmiňovací by měl/mělo.

Z 26 vět je jich 11 jednoduchých, což je téměř shodné s výchozím textem. Průměrný počet slov na jednu větu jednoduchou se také příliš neliší – 12,2 slov na jednu větu. Souvětí je v textu 15, tedy nárůst oproti anglickému originálu. Opět se v textu nevyskytuje žádné souvětí souřadné, všech 15 jsou souvětími podřadnými. Nejdelší souvětí je dokonce tvořeno 49 slovy, ale průměrný počet slov v jednom souvětí je oproti originálu nižší – 27,7 slov.

	Výchozí text	Nahrávka X4
Počet slov	453	549
Celkový počet vět	21	26
Věta jednoduchá	11	11
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	12,2
Souvětí	10	15
Souvětí souřadné	0	0
Souvětí podřadné	10	15
Průměrný počet slov v souvětí	34	27,7

Tabulka 4—Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X4

Z hlediska srozumitelnosti působí tento přepis nahrávky nejlépe. I přes výskyt vyplňujících slov jsou věty většinou jednoznačné a čtenář je schopný po prvním přečtení pochopit, co měl řečník na mysli. Projev studenta z nahrávky X4 je velmi plynulý a uspořádaný. Student se opravoval či větu přeformuloval jen minimálně. Ke konci nahrávky lze pozorovat zvýšení tempa projevu, což je stejný jev u většiny studentů. Jedna výrazná chyba ve výkonu je použití nespisovného tvaru slova *todle*. Množství hezitačních zvuků je sice poměrně vysoké, ale z celkového projevu to na kvalitě nijak neubírá.

3.1.3.7. Analýza nahrávky X5

Přepis nahrávky X5 charakterizují stručné a jasné věty jednoduché a naopak dlouhá, nejasná a matoucí souvětí. Poprvé se v této nahrávce také objevilo souvětí souřadné. V porovnání s originálním textem je počet slov mírně vzrostl – na 487, což lze přisoudit opětovným použitím ukazovacích zájmen (tomuto, tento, tyto, tam).

Celkový počet vět je o 2 vyšší, než ve výchozím textu, tedy 23. Vět jednoduchých je 12, což je více, ale o to byly kratší a průměrný počet slov čítal

pouze 8,8 slov na jednu větu jednoduchou. Souvětí je v přepisu 11, z toho 1 je souvětí souřadné a 10 souvětích podřadných. Nejdelší souvětí čítalo 72 slov, a lze z něho pozorovat, že student měl problémy s formulací, informace jsou ve větě zdvojeny a výsledná věta je pro čtenáře, respektive by byla pro posluchače tlumočeného textu, náročná na porozumění.

	Výchozí text	Nahrávka X5
Počet slov	453	487
Celkový počet vět	21	23
Věta jednoduchá	11	12
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	8,8
Souvětí	10	12
Souvětí souřadné	0	1 (17 slov)
Souvětí podřadné	10	11
Průměrný počet slov v souvětí	34	33

Tabulka 5 – Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X5

Z nahrávky je zřetelné, že se student snažil o projev v tempu, místy jsou věty tlumočeny opravdu s rychlostí. Na úkor rychlosti ale utrpěla výše zmíněná přehlednost vět. Při rychlosti tlumočení se také student místy dopustil chyb v koncovkách slov. Například začal větu: ... budou její uživatelé schopni... a pokračoval ...a také bude moci ...V této pasáži si student neudržel shodu podmětu s přísudkem a podobné chyby se v textu opakují vícekrát. Podobná chyba je ale při tlumočení velmi častá a při samotném poslechu, vzhledem k náročnosti textu a jeho délce, může dojít k jejímu přeslechnutí.

3.1.3.8. Analýza nahrávky X6

Z přepisu nahrávky X6 na první pohled upoutá slovo pakliže, které student při tlumočení použil hlavně v druhé části textu dohromady sedmkrát.

Celkový počet slov přepisu je 503 a nahrávka je rozdělena do 26 vět. V přepisu se objevuje 9 vět jednoduchých, které jsou průměrně tvořeny 9,9 slovy na jednu větu. Souvětí je téměř dvakrát více, a to 17. Opět se v přepisu nevyskytuje žádné souvětí souřadné, všechny souvětí jsou typu podřadného. Průměrný počet slov v jednom souvětí je 24,2, což sice není nejméně z nahrávek (nahrávka X1 má pouze 21 slov v průměru na jedno souvětí), ale také to jednoznačně značí dobrou orientaci studenta

v textu, jasné vyjadřování při tlumočení a následnou přehlednost v přepisu či při poslechu nahrávky.

	Výchozí text	Nahrávka X6
Počet slov	453	503
Celkový počet vět	21	26
Věta jednoduchá	11	9
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	9,9
Souvětí	10	17
Souvětí souřadné	0	0
Souvětí podřadné	10	17
Průměrný počet slov v souvětí	34	24,4

Tabulka 6 – Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X6

Věty v nahrávce jsou přehledně strukturované a jasné formulované, student tlumočil velmi plynulým, klidným tempem, minimálně se opravoval nebo zasekl. Tlumočnický projev studenta bych hodnotila jako velmi úspěšný.

3.1.3.9. Analýza nahrávky X7

Z přepisu nahrávky X7 lze vyčíst, že student předvedl, co se týče tlumočení, velmi dobrý výkon. Věty jsou jasné a srozumitelné, což se odráží i v analýze. Celkový počet vět je sice vyšší, a to až 26 vět, ale ve všech větách je průměrně méně slov než v originále.

Celkových 12 vět jednoduchých je tvořeno v průměru jen 10 slovy na jednu větu. Souvětí je celkem 16 a teprve podruhé ze všech přepisů se v přepisu nahrávky X7 objevuje souvětí souřadné, které má celkem 14 slov. Zbýlých 13 souvětí je opět podřadných, s průměrným počtem 28,7 slov na jednu větu.

	Výchozí text	Nahrávka X7
Počet slov	453	507
Celkový počet vět	21	26
Věta jednoduchá	11	12
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	10
Souvětí	10	14
Souvětí souřadné	0	1 (14 slov)
Souvětí podřadné	10	13
Průměrný počet slov v souvětí	34	28,7

V přepisu se minimálně objevují chyby ve vyslovování shody podmětu s přísudkem nebo ukazovací zájmena, tak jako v predešlých analýzách. Nahrávka X7 je také pouze druhá (první byla X5), kde se student vyvaroval vyjmenovávání uvedených příkladů podle jejich číslování v originále (a., b., c., d.). V první části nahrávky měl student problémy s jedním z úseků, kdy začal tlumočit větu očividně dle anglického textu a sám si uvědomil, že takto vyřčená věta v českém jazyce nedává smysl. Na relativně dlouhou chvíli se odmlčel, následně se omluvil a stavba věty se studentovi na druhý pokus povedla. Tempo tlumočení je střídavé. Místy se student dobře orientoval v textu a tlumočil velmi svižně, místy mu naopak některé pasáže působily mírné problémy, kde bylo potřeba začít větu jinak, či přeformulovat předchozí tvrzení.

3.1.3.10. Analýza nahrávky X8

Přepis nahrávky X8 vyčnívá mezi ostatními ze dvou důvodů. Prvním důvodem je nejvíce celkových slov v nahrávce, a to dokonce o 135 slov více na rozdíl od originálu. Oproti předpokladu ale na největší počet slov nenavazuje nejvyšší celkový počet vět, v přepisu nahrávky X8 je vět méně – celkem 28, prvenství si stále udržel přepis nahrávky X1, nárůst oproti originálu je ale stále výrazný.

Vět jednoduchých je celkem 11 a to, že jsou jasné a stručné, značí průměrných 9 slov na jednu větu. Tento přepis obsahuje 17 souvětí a zde se dostáváme k druhému důvodu, kterým poslední nahrávka vyčnívá – souvětí souřadná jsou zde poprvé ve větším počtu, a to celkem dvě. Průměrně jsou tvořeny 18 slovy na jedno souvětí. Zbýlý počet 15 souvětí je kategorie podřadných, s průměrnými 29,6 slovy na jednu větu. Toto průměrné číslo je oproti originálnímu textu menší, ale i přesto tato souvětí podřadná působí kostrbatě.

	Výchozí text	Nahrávka X8
Počet slov	453	588
Celkový počet vět	21	28
Věta jednoduchá	11	11
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	9
Souvětí	10	17
Souvětí souřadné	0	2 (18 slov v průměru)
Souvětí pořadné	10	15
Průměrný počet slov v souvětí	34	29,6

Tabulka 8 – Porovnání výchozího textu s přepisem nahrávky X8

Projev studenta z nahrávky X8 působí mírně nepřipraveně, student hovoří pomalu, místy se zastaví, je jasné, že si větu snaží dopředu přečíst a pak ji přetlumočit, hlavně v druhé části nahrávky. Student místy větu začal, nedokončil, a následně se opravil. Tento jev je pochopitelný vzhledem k tomu, že v úseku 10minutové přípravy si student nestihl projít všechny pasáže nebo neidentifikoval ty problematické. Celkově ale projev působí plynule. Největším problémem, který se dá přičíst nervozitě, je opakovaná špatná výslovnost slova kompendium. V poslední části tlumočení si lze povšimnout, že studentovi tlumočení trvalo nejdéle a jeho kolegové mezitím už skončili. Student v té chvíli lehce ztišil hlas a začal rychleji mluvit.

3.1.4. Celkové hodnocení nahrávek

Všech sedm zaznamenaných nahrávek, a tedy všech sedm výkonů tlumočnicků se v interpretaci textu a v převodu myšlenky textu shoduje. Nikdo z tlumočnicků nepochybil tak, že by větu či pasáž textu nesprávně interpretoval a následně nesprávně převedl do českého jazyka. Odchytky ve zvolených slovech byly naprosto očekávatelné – stejně jako se říká, že žádný překlad není stejný, o tlumočnických výkonech to platí také. Odchytky se například nejčastěji objevily ve slově *traceability*, kde se varianta slova změnila v sedmi nahrávkách celkem třikrát – tlumočníci volili variantu slova dohledatelnost, vystopovatelnost, sledovatelnost.

Tlumočníci se také rozcházelí ve volbě uvedení příkladů podle jejich očíslování. Studenti z nahrávek X1, X6 a X8 se řídily signály výchozího textu, a očíslování pojmenovali v českém jazyce stejně. V nahrávkách jde tedy slyšet [za á; za b] a podobně. V nahrávkách X3 a X4 studenti také následovali číslování výchozího textu, ale místo písmen ve výchozím textu převedli do mluveného projevu

číslovky. V těchto nahrávkách uslyšíme [za třetí; za druhé; první]. Jen studenti, kteří jsou autory nahrávek X5 a X7 zvolili strategii jinou. V těchto nahrávkách pojmenování číslování slyšet nelze. Při poslechu tato strategie vynechání působí přirozeně a ohodnotila bych ji jako nejlépe zvolenou, jelikož je jako jediná konzistentní v celém textu.

3.2. Porovnání s oficiálním překladem

Jak je zmíněno v kapitole o metodice analýzy, oficiální překlad shrnutí směrnice, které sloužilo v této bakalářské práci jako výchozí text pro analýzu syntaxe, v českém jazyce neexistuje. Dle jedné studentky práv se zřídka tyto texty překládají a překladu dostane až samotná směrnice ve svém plném znění. Celá směrnice v českém překladu čítá více než 4000 slov, ale všechny formulace užívané v anglickém shrnutí směrnice se v překladu objevují, text jsem tedy poskládala a upravila do podoby výchozího textu. Touto prací jsem tak prakticky vytvořila české shrnutí směrnice, které by občanům mohlo napomoci při jejich snaze seznámit se s textem směrnice o označení tkání a buněk aplikovaných na člověka.

V přeloženém shrnutí se vyskytuje celkem 22 vět, což je nárůst pouze o jednu větu oproti výchozímu textu. Opět se opakuje předchozí model u přepisů náhravek a také model výchozího textu, a to, že české shrnutí směrnice neobsahuje žádné souvětí souřadné. Celkových 22 větných jednotek je tvořeno 10 větami jednoduchými a 12 souvětími podřadnými. Zajímavým poznatkem je rozdíl v počtu celkových slov. Překlad shrnutí směrnice je prvním textem, který je kratší než výchozí text. Vlastnost je to ale pochopitelná, protože je logické, že tlumočníci při svém výkonu vyřknou více slov než překladatel.

	Výchozí text	Překlad výchozího textu
Počet slov	453	395
Celkový počet vět	21	22
Věta jednoduchá	11	10
Průměrný počet slov ve větě jednoduché	11,1	9
Souvětí	10	12
Souvětí souřadné	0	0
Souvětí podřadné	10	12
Průměrný počet slov v souvětí	34	25,4

Tabulka 9 – Porovnání výchozího textu s překladem

4. Závěr

V poslední kapitole této bakalářské práce jsem nejdříve vyhodnotila průběh psaní a popsala jsem, jak se mi pracovalo s mnou zvolenými zdroji. Následně jsem vyhodnotila výsledky analýzy a hodnocení tlumočnických projevů. Aby tato práce nebyla jen nutným prostředkem k úspěšnému složení státních zkoušek, věnuji se i využití mé analýzy a doporučení pro navázání na mnou práci a doporučení, jak by z výsledky mé analýzy mohli prospět studenti. Dále jsem se na základě výsledků věnovala potvrzení hypotézy.

4.1. Práce se zdroji

K potřebám bakalářské práce jsem v konečném výsledku pracovala s 22 zdroji, které jsem nejvíce potřebovala k vypracování teoretické části. O stylistice a syntaxi vyšlo k letošnímu roku již mnoho knih, slovníků i učebnic v jazyce českém i anglickém. Tlumočení z pohledu vývoje disciplíny ale také vývoje teorií o tlumočení je dostatečně popsáno v publikacích od Čeňkové, která pracovala s mnoha zahraničními zdroji. Tlumočení z listu ale v českém jazyce popsané téměř není. Čeňková se o něm zmiňuje jen krátce, a například v česky psaných akademických pracích jsou vždy citovány zahraniční zdroje. I já jsem musela využít rozsáhlého katalogu Národní knihovny České republiky abych se dostala k publikacím Lambertové. Velmi podrobnou analýzu tlumočení z listu vypracovala také Jimenéz-Ivars, ale svou práci zatím publikovala jen ve španělském jazyce. Pro účely tréninku studentů v této disciplíně by bylo velmi přínosné mít k dispozici souhrnný popis tlumočení z listu stejně tak jako popis přístupu a taktik, které napomohou k lepšímu výkonu tlumočnicka.

4.2. Výsledky analýzy

Před samotným shrnutím výsledků analýzy všech devíti textů bych se ráda vyjádřila k mé metodice analýzy.

Metodiku rozboru jsem si zvolila sama, a lze s jistotou říci, že kdyby analýzu prováděl kdokoliv jiný, tak by podle vlastního uvážení mohl metodiku rozboru zvolit

naprosto jinou nebo jen mírně odlišnou, a dopracoval by se vždy k rozdílným výsledkům.

Mezi faktory, které takto potenciálně ovlivňovaly výsledky, patří například signál klesnutí hlasem od tlumočnicků. Já jsem se řídila rozeznatelným klesnutím hlasu u tlumočnicků a také jsem zohlednila větné jednotky z výchozího textu a logickou návaznost projevu tlumočnicků. Kdybych tak neučinila, části přepisů, které jsou tvořeny například čtyřmi větami, by tvořily jedno velké, dlouhé souvětí, které by nijak nepomohlo zkoumanému cíli. Dalším faktorem ovlivňujícím výsledky může být metodika zapisování, kterou jsem popsala v kapitole o metodice. Sama jsem si zvolila taktiku přepisování nahrávek a držela jsem se stejného postupu u všech sedm nahrávek. Jinou možností bylo vytvořit tzv. ortofonický zápis, kde bych zaznamenala i hezitační zvuky, všechna vyřčená slova i neukončené věty. V takovém případě by přepis obsahoval výrazně více slov. Tuto strategii přepisu jsem ale nezvolila kvůli její náročnosti na orientaci, a především protože analýzu syntaxe textu by mi tento přepis nijak neulehčil. Ostatním taktikám a podmínkám k další práci se v závěru věnuji později.

Z mé analýzy lze vyvodit několik závěrů. Prvním z nich, málo překvapivý, je, že výsledek tlumočení z listu je vždy do počtu slov delší, než výchozí text.

Druhý závěrem je, že s nárůstem slov se vždy zvýšil i celkový počet vět. Nahrávky si ale nedržely exponenciální růst. Ne vždy s nárůstem počtu slov narostl i počet vět v přepise. Překvapivě, nahrávka s nejmenším počtem slov X1 obsahuje nejvíce vět – 32 a nahrávka s největším počtem slov X8, ve které je nárůst v počtu slov až 100 slov, obsahuje o 4 věty méně, tedy 28.

Za zmínění stojí poznatek, že vyjma nahrávky X1 je poměr vět jednoduchých a souvětí téměř stejný. Věty jednoduché se pohybují v rozmezí počtu od 9 do 12. Počet souvětí narostl vždy, mimo nahrávku X5. Souvětí se tak pohybují v rozmezí 13 až 17 vět a zde se do statistiky vešla také nahrávka X1.

V porovnání s výchozím textem je počet vět jednoduchých s mírnou odchylkou srovnatelný. Souvětí je ale v nahrávkách vždy více.

Oficiální překlad výchozího textu je také kratší, ale vět má nepatrně více. Překlad textu zapadá do statistik o počtu vět jednoduchých i souvětí.

4.3. Potvrzení hypotézy

Jak jsem uvedla na začátku mé bakalářské práce v úvodu, hlavním předpokladem analýzy byl nárůst celkových slov i počtu vět ve všech nahrávkách a také nárůst délky souvětí. Výsledky analýzy potvrzují první dva předpoklady – počet slov v nahrávkách byl vždy vyšší a celkový počet vět také. Třetí domněnka se ale nepotvrdila. Souvětí bylo sice například v případě nahrávky X8 o 70 % více než ve výchozím textu, ale v průměru nebyla jednotlivá věta v souvětí delší než ta z výchozího textu.

Další předpoklady zahrnovaly tlumočnické výkony. Od studentů jsem očekávala plynulý projev a jen drobné chyby, protože je zřejmé, že studenti magisterského oboru již prošli dostatečným tlumočnickým tréninkem a jejich zkušenosti jim ve výkonu napomohly. Drobné chyby se daly očekávat a jsou běžné i v jiných projevech. Při státní zkoušce hrál roli také stres, který nutil studenty chybovat i na místech, kde by za normálních okolností nechybovali.

Ve všech sedmi nahrávkách byl projev plynulý. Za nejlepší projev bych označila projev z nahrávky X7, popřípadě X4. Dle předpokladu studenti nejčastěji chybovali ve výslovnosti shody podmětu s přísudkem, a to ve všech nahrávkách. Studenti v naprosté většině mluvili spisovným jazykem. Jen v jedné chvíli jsem zaznamenala původ studenta z Moravy, když vyslovil slovo velmi krátce. Slova nespisovné češtiny jsem zaznamenala jen dvakrát, což považuji za velmi dobrý výsledek a studenti tak potvrdili mou teorii kvality výkonu. Slovní zásoba všech studentů byla naprosto dostatečná. Žádný ze studentů nepřevedl slovo do českého jazyka špatně – při přípravě tedy studenti správně identifikovali náročná slova pro překlad, a před výkonem si je dokázali připravit. Nebo slovní zásoba studentů byla natolik pokročilá, že žádné slovo z výchozího textu nebylo nutno vyhledat i ověřit. Největší prostor pro zlepšení je dle mého v používání ukazovacích zájmen jako pomůcky pro návaznost textu. Nicméně, všechny výkony dle mého hodnocení splňují předpoklady úspěšného složení této zkoušky.

4.4. Návaznost analýzy

Mnou zkoumané syntaktické kategorie byly velmi omezené na druhy vět. Zajímavým přídatkem k analýze by bylo například podrobný rozbor jednotlivých souvětí a určení vět vedlejších, na které v této práci nezbyl prostor. Dalším aspektem analýzy z hlediska syntaxe i tlumočení, který by se dal zkoumat, může být porovnání spojek ve výchozím

textu a ve výsledných nahrávkách. Z tlumočnického hlediska by bylo zajímavé sledovat, jakými spojkami a případně dalšími slovními druhy si studenti nejvíce pomáhají (přepisem nahrávek jsem zjistila, že studenti velmi často využívali ukazovacích zájmen).

4.4.1. Využití analýzy pro studenty

Na základě mé analýzy se dá pozorovat, že věty jednoduché a obecně i krátká souvětí nedělají studentům problém. Jsou to právě složené věty na více řádků, které studentům působí při tlumočení problémy. I věty ze samého začátku textu, kde jistě studenti měli ještě čas při přípravě na analýzu, byly pro některé problematické, právě proto, že byli rozvíté. Kdybych měla z výsledků mé analýzy vyvodit pro studenty doporučení, bylo by následující: Při přípravě textu věnujte pozornost dlouhým větám, které zabírají více řádkům. Důvod je jednoduchý. Z teorie překladu víme, že anglický slovosled je jiný než ten český, a především je jiný psaný anglický slovosled oproti mluvenému projevu v českém jazyce. Studenti by se měli zaměřit na slovesa ve rozvítených větách výchozího textu a následně, pokud čas přípravy dovolí, si mírně slovosled věty české připravit.

5. Přílohy

5.1. Příloha 1A

Single European Code (SEC) for tissues and cells

In the European Union human tissues and cells intended for human application need to be traceable from the donor to the recipient and vice versa. This is called 'traceability'. To help with this a unique identifier, called the Single European Code (SEC), has been introduced and, together with the accompanying documentation, it should support traceability and provide information on the main characteristics of such tissues and cells. By entering the SEC into a publicly accessible IT platform, users will be able to retrieve relevant information on the tissue and cell product itself and on the associated tissue establishment, including the activities for which it is authorised, by tissue and cell type, and its contact details. This is essential information for end-users in the field. The EU Coding Platform contains two compendia:

- the EU Tissue Establishment Compendium - this contains information about all 2800 tissue establishments authorised in the EU; and
- the EU Tissue and Cell Product Compendium – this contains categories of tissue and cell product codes.

The "Single European Code" or "SEC" is a unique identifier that consists of two parts, a donation identification sequence, essentially indicating the origin of the tissue or cells, and a product identification sequence, essentially classifying the type of tissue or cells.

The SEC shall be applied to all tissues and cells distributed for human application except in the excluded circumstances described below. For the other situations where tissues and cells are released for circulation (i.e. transfer to another operator for further processing, with or without return), as a minimum the donation identification sequence shall be contained at least in the accompanying documentation.

The following situations are excluded from the application of the SEC:

- A. reproductive cells from partner donation;
- B. tissues and cells distributed directly for immediate transplantation to the recipient,

- C. tissues and cells imported into the Union in case of emergency authorised directly by the competent authority,
- D. Member States may also allow exemptions from the application of the SEC for:
  - a. tissues and cells other than reproductive cells for partner donation, when these tissues and cells remain within the same centre;
  - b. tissues and cells that are imported into the Union, when these tissues and cells remain within the same centre from importation to application, provided that the centre comprises a tissue establishment authorised, designated, accredited, or licensed to carry out importing activities.

Tissues/cells imported from third countries for distribution in the EU should also be labelled with the SEC unless they are imported directly to the centre where they will be applied to a patient. The importing tissue establishment is responsible for the application of the SEC on the product and in the accompanying documentation.

5.2. Příloha 1B

Jednotný evropský kód pro tkáň a buňky

Všechny tkáň a buňky používané v EU musí být možno sledovat od dárce k příjemci a opačně. Tento jev se nazývá sledovatelnost. V zájmu umožnění sledovatelnosti je nezbytné stanovit jedinečný identifikátor, který bude uplatňován na tkáň a buňky distribuované v Unii (dále též „jednotný evropský kód“) a bude obsahovat informace o hlavních charakteristikách a vlastnostech uvedených tkání a buněk. Vstupem do veřejně přístupné platformy IT získá uživatel informace o tkáňových a buněčných produktech a identifikaci organizace provádějící odběr včetně kontaktních údajů. Takové informace jsou nezbytné pro konečného uživatele.

Hostitelem platformy IT (dále též „kódovací platforma EU“) je Komise, která rovněž odpovídá za její údržbu; platforma obsahuje:

- a) databázi 2800 tkáňových zařízení autorizovaných v EU;
- b) databázi přípravků z tkání a buněk EU

Jednotný evropský kód sestává ze sekvence identifikace darování a sekvence identifikace přípravku. ‚Sekvencí identifikace darování‘ se rozumí první část jednotného evropského kódu sestávající z kódu tkáňového zařízení EU a jedinečného čísla darování; ‚kódem tkáňového zařízení EU‘ rozumí jedinečný identifikátor pro tkáňová zařízení v Unii

Jednotný evropský kód umožňující identifikaci darování a přípravku by měl být přidělen všem tkáním a buňkám distribuovaným k použití u člověka. Členské státy mohou z uplatňování kódu stanovit určité výjimky. V případech, kdy jsou tkáň a buňky propuštěny do oběhu, avšak nikoli do distribuce (jako například při převozu k jinému provozovateli k dalšímu zpracování s návratem i bez něj), měla by být uplatněna minimálně sekvence identifikace darování alespoň v doprovodné dokumentaci.

darování reprodukčních buněk mezi partnery;

- b) tkáň a buňky distribuované přímo pro bezodkladnou transplantaci příjemci,
- c) tkáň a buňky dovážené do Unie v naléhavém případě schválené přímo příslušným orgánem či orgány

3. Členské státy mohou rovněž povolit výjimky z požadavku stanoveného v odstavci 1 pro:

a) tkáňe a buňky jiné než darované reprodukční buňky mezi partnery, pokud uvedené tkáňe a buňky zůstanou v rámci jednoho střediska;

b) tkáňe a buňky, které jsou dováženy do Unie, pokud uvedené tkáňe a buňky zůstanou v jednom středisku od dovozu po použití za podmínky, že dané středisko představuje tkáňové zařízení, jemuž bylo uděleno oprávnění, jmenování, akreditace nebo povolení k dovozu

Jednotný evropský kód umožňující identifikaci darování a přípravku by měl být přidělen všem tkáním a buňkám distribuovaným k použití u člověka, tedy i těm, které byly dovezeny ze třetích zemí. Zařízení pro odběr je zodpovědné za zahrnutí sekvence identifikace darování alespoň v doprovodné dokumentaci.

5.3. Příloha 2A

X1:

Jednotné evropské kódování pro tkáň a buňky.

V Evropské unii lidské tkáň a buňky určené pro aplikaci na lidech musí být dohledatelné od dárce po příjemce a naopak. Tomu se říká dohledatelnost.

Pro tento účel byl zaveden jedinečný identifikátor zvaný jednotné evropské kódování a společně s doprovodnou dokumentací by to mělo podpořit dohledatelnost a poskytnout informace ohledně hlavních rysů takovýchto tkání a buněk. Zanesením jednotného evropského kódování do veřejné počítačové platformy budou moci uživatelé vyhledat relevantní informace ohledně tkání a buněk. A také o samotném produktu. a také zde mohou najít zařízení, která pracují s tkáněmi včetně jejich činností, pro která byla tato zařízení autorizována. Uživatelé mohou hledat informace podle typu tkání a buněk a také podle kontaktů jednotlivých zařízení. Toto je pro konečné uživatele v této oblasti velmi nezbytnou informací.

Kódovací platforma Evropské unie obsahuje dvě kompendia neboli přehledy. Jedním je přehled o tkáňových zařízeních evropské unie a toto obsahuje informace ohledně dva tisíce osm set zařízení, která jsou autorizována Evropskou unií. A druhým přehledem je přehled o tkaních a buněk evropské unie. Toto zahrnuje všechny kategorie tkání a buněk a jejich kódů.

Jednotlivé evropské kódování neboli SEC, je jedinečným identifikátorem, který se skládá ze dvou částí. Ze série identifikace dárcovství a je to v podstatě přehled původu tkání a buněk. A druhou částí je série identifikace produktu, což je v podstatě klasifikace typu tkání a buněk. Jednotné evropské kódování musí být zavedeno pro všechny tkáň i buňky, které jsou distribuovány pro aplikaci na lidech, krom případů, které jsou uvedeny dole. Pro ostatní situace, kdy tkáň a buňky jsou vydány k oběhu, jako například transfer z jednoho operátora pro další zpracování ať už s tím, že se tyto produkty vrátí nebo ne. Série identifikace dárcovství by měla jako minimum obsahovat doprovodnou dokumentaci. Tyto informace v sérii identifikace dárcovství by měla být obsažena minimálně v doprovodné dokumentaci.

Následující situace jsou vyjmuty z použití jednotného evropského kódování.

Za a. rozmnožovací buňky od partnerského dárce.

Tkáň a buňky distribuovány přímo pro přímou transplantaci pro příjemce.

Tkáně a buňky které jsou dováženy do EU případě naléhavé situace autorizované přímo výkonným úřadem.

Členské státy také mohou určit výjimky, kdy se nemusí použít jednotné evropské kódování.

Tkáně a buňky krom rozmnožovacích buněk pro partnerského dárce. Tkáně a buňky jiné nežli rozmnožovací buňky k partnerskému dárcovství, kdy tyto tkáně a buňky zůstávají v jednom samém centru.

Tkáně a buňky které jsou dováženy do Evropské unie, kdy tyto tkáně a buňky zůstávají v jednom centru od dovozu po aplikaci. S tím, že tato centra jsou autorizovaným zařízením pro tkáně a jsou také akreditovány nebo mají licenci k dovozu. Buňky nebo tkáně dováženy z třetích zemích pro distribuci v EU musí být označeny jednotným evropským kódováním. V případě, že jsou dováženy přímo do centra, kde budou aplikovány na pacientech, tak nemusí být označeny tímto kódováním.

Zařízení, která dováží tkáně jsou zodpovědná za používání jednotného evropského kódování na produktech a doprovodné dokumentaci.

5.4. Příloha 2B

X3

Jednotný evropský kód, v angličtině single european code, se zkratkou SEC pro tkáň a buňky.

V Evropské unii se lidská tkáň a buňky, které jsou určeny pro použití na lidech, musí být vystopovatelné od dárce až k příjemci a naopak. Tomuto se říká vystopovatelnost. Abysme pomohli s jedinečným identifikátorem, kterému se říká jednotný evropský kód se zkratkou SEC, tak jsme tento kód uvedli a s další dokumentací by měl tento kód podpořit vystopovatelnost a poskytovat informace o hlavních údajích daných tkání a buněk. Tím, že vstoupíte do SEC, to znamená, že z jakéhokoliv veřejně přístupně počítačově platformy budou uživatelé schopni dostat relevantní informace o tkáních a buňkách, a taky zboží s nimi společné, a taky o organizacích, které s touto tkání budou nakládat, včetně činností, pro které je autorizované, a taky zjistí jaký je to typ tkáně a buněk a kontakt na danou organizaci. To je nezbytná informace pro uživatele.

Kódovací platforma evropské unie zahrnuje dva přehledy. Prvním je přehled organizací pracujících s tkáněmi v evropské unii, který obsahuje informaci o dva tisíce osum set organizací, kteří pracují s tkáněmi a jsou autorizované v evropské unii. A potom je zde přehled tkáňových a buněčných zboží v evropské unii, které má kategorie zboží, které pracují s tkáněmi a buňkami. Jsou tam kódy daných zboží.

Jednotný evropský kód, neboli SEC, je jedinečný identifikátor, který se skládá ze dvou částí. První část je číselná rada od dárce, která určuje původ tkání nebo buněk a poté je identifikační kód toho zboží, které klasifikuje, jaký je to typ tkáně nebo buněk. SEC je použito na všechny tkáně a buňky, které jsou použity na lidech s výjimkou vyloučených okolností, které jsou popsány níže. Pro ostatní situace, kde jsou tkáně a buňky vypuštěny do oběhu, to znamená přesun z jedné organizace na další zpracování, ať už bez nebo s návratem, je jako minimální identifikační číslo dárcovství musí být obsaženo aspoň v přiložené dokumentaci. Následující situace jsou vyloučeny z SEC:

První: Reprodukční buňky z partnera. Druhé: Tkáně a buňky, které jsou distribuovány přímo pro okamžitou transplantaci do příjemce. Tkáně a buňky, které jsou importovány do evropské unie v případě nutné a autorizované přímo pověřeným úřadem. Členské státy mohou taky dovolit výjimky pro zavedení do SEC pro následující dva případy. Za prvé: tkáně a buňky jiné, než reproduktivní buňky z partnerského dárce, když jsou tkáně a buňky stále v jednom centru, kde se zpracovávají. Za druhé: tkáně buňky, které jsou importované do EU, když jsou tyto tkáně buňky v stejném centru pro import a pro aplikaci. Ale to je podmíněno tím, že centrum zahrnuje zařízení, které je autorizované, určené, akreditované nebo licencované pro takovýto import. Tkáně a buňky importované z třetích zemí pro distribuci v evropské unii musí být označeny jednotným evropským kódem, ale pokud jsou importovány přímo do centra, kde budou také aplikovány do pacienta v tomto případě nemusí. Organizace, která tento import tkáně provádí je zodpovědná za to, aby přidělila jednotný evropský kód na dané zboží a přiloženou dokumentaci.

5.5. Příloha 2C

X4

Jednotný evropský kód tkání a buněk.

V evropské unii musí být lidské tkáně a buňky, které jsou určené pro použití u člověka vystopovatelné od dárce až po příjemce a naopak. Tomu se říká sledovatelnost. Právě této sledovatelnosti by měl napomoci jedinečný identifikátor, kterému se říká jednotný evropský kód ve zkratce SEC. Ten byl zaveden a s ním i další doprovodné doklady, které by měly podpořit právě vystopovatelnost, a měli by poskytnout informace o hlavních charakteristikách těchto tkání a buněk. Vzhledem k tomu, že tento kód je dostupný na veřejně přístupné platformě IT, tak si mohou uživatelé vyhledat všechny relevantní informace týkající se tkání anebo přípravků z buněk. A také všechny informace o tkáňových zařízeních, včetně informací o aktivitách, pro které mají povolení, a to i například podle typu tkáně či buňky a také kontaktní informace na tyto zařízení. Todle je velmi důležité pro koncové uživatele působící v tomto oboru.

Evropská kódovací platforma se skládá ze dvou databází. Za prvé se jedná o databázi tkáňových zařízení evropské unie, která obsahuje informace přibližně o všech dvou tisících osmi stech tkáňových zařízeních, které mají povolení pracovat s tkáněmi a buňkami v Evropské unie a za druhé se jedná o databázi přípravků z tkání a buněk v evropské unii, která obsahuje všechny možné kategorie tkání a přípravků z tkání a buněk a jejich kódy.

Jednotný evropský kód, neboli ten sec, je jedinečný identifikátor, který se skládá ze dvou částí. Tedy ze sekvence identifikace darování, která odkazuje na původ této tkáně nebo buňky, a ze sekvence identifikace přípravku, která klasifikuje typ tkáně či buňky. Tento jednotný evropský kód bude použit u všech tkání a buněk, které jsou určeny pro použití u člověka mimo těch, které jsou uvedeny níže jako výjimky. Ve všech ostatních situacích, kdy se tkáně a buňky vypouští do oběhu - například při převozu k jinému operátorovi či do jiného zařízení pro další zpracování, ať už se výrobek vrátí či nevrátí do původního zařízení. Pro tyto situace musí být ta sekvence identifikace darování minimálně uvedena v doprovodných dokladech. V následujících situacích je výjimka taková, že nemusí být použit jednotný evropský kód. A to za prvé, pro reprodukční buňky u partnerského darování. Za druhé pro buňky a tkáně, které jsou distribuovány přímo pro bezodkladnou transplantaci u příjemce. Za třetí pro tkáně a buňky, které jsou dovezeny do evropské unie v naléhavých případech, pokud to mají povoleno příslušnými orgány. A za čtvrté mohou také členské státy povolit výjimky od uvádění jednotného evropského kódu v následujících dvou případech. Za prvé, pokud se jedná o tkáně a buňky jiné, než jsou

reproduktivní buňky určené pro partnerské darování. Pokud tyto tkáně a buňky zůstávají ve stejném zařízení. A za druhé, pokud se jedná o tkáně buňky, které jsou dovezeny do evropské unie, když tyto tkáně a buňky zůstávají ve stejném zařízení od jejich dovezení po jejich aplikaci, za předpokladu, že toto centrum nebo toto zařízení má povolení, akreditaci či licenci a nebo je určené pro dovoz.

Tkáně a buňky dovezené do evropské unie ze třetích zemi určené pro distribuci v evropské unii musí být taktéž označeny jednotným evropským kódem pouze pokud jsou dovezeny přímo do zařízení, kde budou aplikovány přímo pacientovi, tak se jedná o výjimku. Tkáňové zařízení, které je zaměřeno za dovoz, je zodpovědné za uvádění jednotného evropského kódu na produktech a také v doprovodných dokladech.

5.6. Příloha 2D

X5

Jednotný evropský kód pro tkáně a buňky.

V Evropské unii mají tkáně a buňky, které jsou uplatňované na transplantaci lidí, je nutné, že je třeba, aby tyto tkáně a buňky byly dohledatelné od dárce až po recipienta a naopak. Tomuto říkáme sledovatelnost. Tento jednotný evropský kód nám pomůže vytvořit výjimečný identifikátor a tento jednotný evropský kód neboli SEC byl představen dohromady s doprovodnou dokumentací, která by měla podpořit sledovatelnost a také dodat informace o hlavních příznacích a charakteristikách těchto buněk a tkání. Jakmile bude jednotný evropský kód zpřístupněn na veřejnou počítačovou platformu, budou její uživatelé schopni získat relevantní informace ke tkání a k buňce, a také bude moci zjistit informace k souvisejícímu tkáňovému zařízení. Včetně všech úkonů, které jsou pro tyto tkáně autorizovány. Tkáně a buňky budou rozděleny podle typu tkáně a typu buňky, a také tam budou kontaktní informace. Toto je všechno důležité pro konečného uživatele.

Evropská kódová platforma se skládá ze dvou zařízení. Prvním je evropské tkáňové zařízení, který zahrnuje informace o všech dva tisíce osm set tkáňových zařízení, které jsou autorizovány v evropské unii. A taky z evropského zaznamenaného buňkového a tkáňového produktu. Toto obsahuje veškeré druhy kategorie tkání a buněk. Jednotný evropský kód neboli SEC je jedinečným identifikátorem, který se

skládá ze dvou částí. Z identifikačních prvků dárce, který vlastně určuje původ tkáně nebo buňky. A pak tu máme identifikační prvky produktu, který vlastně klasifikuje typ tkáně a buňky. SEC by měla být aplikována na všechny buňky a tkáně, které budou dále šířeny v Evropské unii, aby byly využity pro transplantaci lidského organismu, vyjma níže zmíněných výjimek. V jiných situacích, kde buňky a tkáně jsou v oběhu, neboli kdy je to transfer z jednoho operátora k dalšímu zpracování, kde se může nebo nemusí opět vrátit, je nutné aby buňky a tkáně měly identifikační prvky alespoň v doprovodné dokumentaci.

Následující situace jsou vyjmuty z aplikování jednotného evropského kódu.

Darování reprodukčních buněk mezi partnery.

Buňky a tkáně, které musí být distribuovány v bezokladné transplantaci pro příjemce.

Buňky a tkáně, které jsou importovány do evropské unie v naléhavých případech, a které jsou autorizované přímo kompetentní autoritou.

Členské státy také mohou si stanovit vlastní výjimky co se týče aplikace jednotného evropského kódu. Tkáně a buňky mimo reprodukčních buněk mezi partnery, kdy tyto buňky a tkáně zůstanou v tom samém středisku. A pak buňky a tkáně, které jsou importovány do Evropské unie, kde tyto buňky tkáně zůstávají v jednom středisku od importování až po využití těchto buněk a tkání, kdy musí být zajištěno, že středisko má tkáňové zařízení, které je autorizováno, jmenováno, akreditováno či má povolení dovozu. Buňky a tkáně které jsou importovány z třetích zemí pro využití v evropské unii také musí být označené jednotným evropským kódem, až na výjimku, že jsou importovány přímo do střediska, kde budou využity a aplikovány na pacientovi. Toto importované tkáňové zařízení je zodpovědné, aby byl uplatněn jednotný evropský kód na produktu a také aby byly veškeré informace obsažené v doprovodné dokumentaci.

5.7. Příloha 2E

X6

Jednotný evropský identifikační kód pro tkáně a buňky.

Všechny tkáně a buňky v evropské unii, které jsou určeny pro transplantaci lidem, budou potřebovat vysledovatelný kód, který umožní vysledovat dárce a příjemce, případně naopak. Tomuto se říká dohledatelnost. S touto dohledatelností má pomoci

právě tento jedinečný identifikační kód, kterému se říká jednotný evropský identifikační kód, takzvaný SEC. Spolu s tímto kódem byla vydána také doprovodná dokumentace, která by měla napomoci této dohledatelnosti, a která by měla poskytnout informace o hlavních charakteristikách transplantovaných buněk a tkání. Tím, že kód SEC bude veřejně přístupný přes nějakou počítačovou platformu, uživatelé budou moci získat relevantní informace týkající se těchto tkání nebo buněčných produktů samotných, a také informace ohledně zařízení, které s nimi nakládají. Získají také informace o aktivitách, které toto autorizované zařízení může vykonávat, dle typu tkáně nebo buňky a také může získat kontaktní informace. Tyto informace budou pro koncové uživatele těchto tkání a buněk zásadní.

Evropská kódovací platforma obsahuje celkem dvě kompendia. První, evropské kompendium o tkáňových zařízeních. Toto obsahuje informace o asi dvou tisíc osmi stech zařízeních, které jsou pro tyto aktivity v Evropské unii autorizovány. A za druhé, evropské kompendium o tkáních a buněčných produktech, které jednotlivé buňky a tkáně kategorizuje dle jednotlivých kódů. Jednotný evropský identifikační kód SEC je jedinečný identifikátor, který obsahuje dvě zásadní informace. Sekvenci která se týká dárce, která značí původ tkáně nebo buněk a také identifikační číslo pro produkt, který nese informace o druhu buňky nebo dané tkáně. Tímto kódem budou značeny veškeré tkáně a buňky určené pro lidi mimo některé případy, které jsou vypsány níže. V ostatních situacích, kde jsou tkáně a buňky puštěny do oběhu, například transfer na jiného operátora, nebo pro další zpracování, s návratem či bez návratu, tak tento kód musí obsahovat alespoň sekvenci, která bude v dodatečné dokumentaci.

V následujících situacích se kód SEC užívat nebude. Za a. pakliže se týká reprodukčních buněk určené pro partnera dárce. Pakliže se bude týkat buněk nebo tkání, které jsou distribuovány přímo pro okamžitou transplantaci příjemci. A pakliže budou buňky nebo tkáně dovezeny do evropské unie v případě nutné nouze, a toto bude autorizováno přímo nějakým kompetentním příslušným úřadem.

Členské státy také mohou povolit zproštění z této povinnosti aplikovat kód SEC v následujících případech:

Pakliže se nejedná o tkáně nebo buňky reprodukčních buněk určené pro partnera, ale pakliže jsou tyto tkáně nebo buňky uchovávány dále v tom samém zařízení.

Bude se to týkat také buněk nebo tkání, které jsou do evropské unie importovány, a pakliže tyto zůstávají v daném zařízení už od samotného importu po konečnou

aplikaci. Případně pakliže tato centra jsou autorizovanými zařazeními, které jsou přímo určeny, akreditovány a mají licenci, aby s těmito takto nakládali. Buňky nebo tkáně importované ze zemí mimo Evropskou unii a určené pro distribuci v Evropské unii také budou označeny kódem SEC, s jedinou výjimkou, kdy budou importovány přímo do centra, kde budou transplantovány pacientovi.

Dané zařízení, které přijme takto importované buňky a tkáně je samo zodpovědné za aplikaci tohoto kódu SEC na daný produkt, a je také zodpovědné za veškerou doprovodnou dokumentaci.

5.8. Příloha 2F

X7

Jednotný evropský kód pro tkáně a buňky

Lidské tkáně a buňky, které jsou určené k použití na lidech, musí být v evropské unii dohledatelné od dárce k příjemci a naopak. Tomu se říká dohledatelnost. Za tímto účelem byl zaveden jedinečný identifikátor, kterému se říká jednotný evropský kód, který by měl spolu s doprovodnou dokumentací napomoci dohledatelnosti a poskytnout informace ohledně hlavních charakteristik takovýchto tkání a buněk. Tím, že bylo SEC, tedy jednotný evropský kód, umístěn na veřejně přístupnou IT platformu, získají uživatelé možnost získat relevantní informace jak ohledně samotných tkání a buněk, tak také ohledně tkáňových pracovišť, která s těmito tkáněmi a buňkami pracují, a to včetně informací o tom, k jakým úkonům jsou tato pracoviště autorizována, podle druhů tkání a buněk a také jejich kontaktní údaje. Tyto informace jsou pro koncové uživatele naprosto zásadní.

Evropská kódovací platforma sestává ze dvou přehledů. Prvním je přehled tkáňových pracovišť v Evropské unii, a tento přehled obsahuje informace o všech dvou tisících osmi stech tkáňových pracovištích, která jsou v evropské unii certifikována. A druhým je přehled o evropských tkáňových a buněčných produktech. Tento přehled obsahuje kategorie jednotlivých tkáňových a buněčných výrobků a jejich kódy.

Jednotný evropský kód neboli SEC, je jedinečným identifikátorem, který se skládá ze dvou částí. První je dárcovský identifikační kód, který obsahuje původ tkání nebo buněk, a druhým je kód identifikující samotný výrobek, který objasňuje, o jaký druh tkáně nebo buňky se jedná.

SEC se vztahuje a mělo by být aplikováno na všechny tkáně a buňky určené k lidské transplantaci, až na případy, které jsou specifikovány níže. Další situace, při kterých tkáně a buňky jsou vypuštěny do oběhu, například prevoz na jiné operační centrum k dalšímu zpracování, ať již s nebo bez návratu. Respektive tyto situace by měli minimálně obsahovat dárcovský identifikační kód, který by měl být obsažen minimálně v doprovodné dokumentaci.

Aplikace SEC se nevztahuje na následující situace. Na zárodečné buňky, které jsou věnovány jedním z partnerů. Tkáně a buňky které jsou určeny k okamžité transplantaci na příjemci. A tkáně a buňky které jsou importovány do Evropské unii při nouzových situacích, a jejichž import je umožněn přímo úřadem, který je k tomu kompetentní.

A členské státy také mohou povolit výjimky v aplikaci SEC v následujících případech. Jedná se o případy, když se jedná tedy o tkáně a buňky jiné než zárodečné, darované jedním z partnerům. Při situaci, kdy tyto tkáně a buňky zůstanou v stejném centru nebo na stejném pracovišti. Nebo v případě, že se jedná o tkáně a buňky, které jsou importovány do Evropské unie, za předpokladu, že tyto tkáně a buňky zůstanou ve stejném pracovišti od importace až po samotnou aplikaci. A to za předpokladu, že toto centrum obsahuje tkáňové pracoviště, které je autorizované, určené, akreditované nebo certifikované k výkonu činnosti spojených s importem.

Tkáně nebo buňky přivezené ze zemí mimo Evropskou unii a určené k distribuci v Evropské unie by měly být označeny SEC, pokud nejsou importovány přímo do centra, kde budou aplikovány a transplantovány pacientovi. Dovážející importující tkáňové pracoviště je zodpovědné za umístění jednotného evropského kódu na výrobek a do doprovodné dokumentace.

5.9. Příloha 2G

X8

Jednotný evropský identifikační kód pro tkáně a buňky

V Evropské unii lidské tkáně a také buňky, které jsou určené pro použití lidmi, musí být dohledatelné. A to v řetězci od samotného dárce po příjemce a také naopak. To se nazývá dohledatelnost. Abychom mohli umožnit tedy tento jedinečný kód, který se

nazývá takzvaný SEC, jednotný evropský identifikační kód, tak byl představen, společně s další dokumentací tento kód, a měl by podpořit dohledatelnost a také poskytnout informace týkající se hlavních vlastností takovýchto tkání a buněk. Tím, že zveřejníme jednotný evropský identifikační kód na informační platformě, tak uživatelé budou schopni získat relevantní informace týkající se tkání a také buněčných produktů, a budou si moci také dohledat informace, které se týkají daného zařízení, které poskytuje takové tkáně. Kromě toho, získají také informace o aktivitách, které centrum provádí, a budou moci zjistit typ tkáně a buňky a také kontaktní informace o daném zařízení. Tyto informace jsou totiž nezbytné pro koncového příjemce.

Evropská kódovací platforma sestává ze dvou kompendií. Jedná se o evropské kompendium o tkáňových zařízeních. Toto kompendium obsahuje informace zhruba o dvou tisících osmi stech tkáňových zařízeních, které jsou povolena v evropské unii. Druhým kompendiem je potom evropské kompendium o tkáních a buněčných produktech. V tomhle tom najdeme potom informace týkající se kategorií tkání a také kódů o buněčných produktech.

Takzvaný SEC, neboli jednotný evropský identifikační kód, je jedinečným identifikačním údajem, který sestává ze dvou částí. Zaprvé je to sekvence o identifikaci dárce, a jedná se tedy zejména o informace o původu té tkáně a buněk. A za druhé, druhou částí je potom sekvence o samotném produktu, tedy tato informace nám poskytuje informace o typu, klasifikaci typu látky nebo buňky.

Tento kód, jednotný evropský identifikační kód by měl být aplikovaný na veškeré látky a veškeré buňky, které jsou určeny pro použití lidmi, kromě určitých okolností, které jsou potom popsány níže. V dalších situacích, kde jsou buňky a tkáně, určené ne přímo pro koncové uživatele, ale k dalším účelům, jedná se například o přepravu k jinému členovi, pro další zpracování, ať už se ty produkty vrátí nebo ne, tak by tato identifikace o dárci, ta sekvence, měla být obsažena přinejmenším v dokumentaci, která provází daný produkt.

Na následující situace se jednotný evropský identifikační kód nevztahuje. Za A, jedná-li se o reprodukční buňky mezi partnery. Za B jedná-li se o tkáně a buňky, které jsou určeny pro přímou a okamžitou transplantaci, která bude provedena na příjemci. Za C jsou to tkáně a buňky, které jsou do unie importované v případě urgentní situace, v takovém případě je použití povoleno přímo od kompetentních úřadů. Za D členské státy mohou také být zproštěny tohoto jednotného evropského

identifikačního kódu, a to v případech, jedná-li se o tkáň nebo buňky jiné než ty reprodukční buňky pro darování partnerovi. V tomto případě tkáň a buňky zůstávají na území jednoho a toho samého centra neboli zařízení. Za B jsou státy zproštěny tohoto kódu za situace, kdy látky a buňky jsou importovány do unie, ale ty tkáň zůstávají v rámci jednoho centra od převzetí až po použití pro určitého koncového spotřebitele. Za předpokladu, že toto zařízení je autorizováno, je určeno a akreditováno a má povolení provádět tyto aktivity spojené s importem. Látky a také buňky, které jsou importované ze třetích zemích a určené pro distribuci v Evropské unii musí být také správně označeny tímto jednotným evropským identifikačním kódem, pokud nejsou importovány přímo do centra, kde budou potom dále aplikovány na pacienta. Tato zařízení pro příchozí tkáň jsou zodpovědná za použití je jednotného evropského identifikačního kódu na daném produktu a také v související dokumentaci.

6. Shrnutí

The goal of this bachelor thesis is to analyse the syntax of nine texts and evaluate the students' performance of sight translation.

Firstly, in the theoretical part, the source text is classified in accordance to the science of stylistics. Later, all the syntactic features used in the analysis are described – definition of a simple sentence and sentence complex. Lastly, the theoretical part deals with the profession of interpreting. The history of interpreting is described as well as its current state. The main focus is on sight translation – its definition, requirements and difficulties.

The practical part then thoroughly analyses all nine texts – firstly the source texts and later all the transcribed recordings of sight translation. Simple sentence, sentence complex – compound and complex sentence, the count of words and the average word count per each type of sentence were analysed. Every transcription is compared to the source text. After every comparison there is a short evaluation of the interpreting performance. The original translation is analysed in the same way the compared to the source text as well as the transcribed recordings.

The main hypotheses is that every recording will be longer than the source text i.e. it will have more words, more sentences and the sentences complex will have on average more words. The hypotheses about the interpreting performance is that all students will perform fluently with only minor mistakes. All the hypotheses were proven right except one. The sentences complex were not longer in average in word count.

7. Použité texty

EUROPEAN COMMISSION. 2017. Single European Code (SEC) for tissues and cells - Public Health- European Commission. *Public Health* [online] [vid. 2017-11-29]. Dostupné z: /health/blood_tissues_organs/tissues/single_european_code_en.

EUR-LEX. 2015. *EUR-Lex - 32015L0565 - EN - EUR-Lex* [online] [vid. 2017-11-29]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN-CS/TXT/?uri=CELEX:32015L0565&fromTab=ALL&from=CS>

8. Bibliografie

- ČEŇKOVÁ, Ivana, c2008. *Úvod do teorie tlumočení. 2.*, opr. vyd. Praha: Česká komora tlumočnicků znakového jazyka. ISBN 9788087218099.
- DAVY, Derek a David CRYSTAL, 1973. *Investigating English style*. London: Longman, 264 s. ISBN 0582550114.
- GAL'PERIN, Il'ja Romanovič, 1971. *Stylistics*. Moskva: Vysšaja škola, 342 s.
- HAVRÁNEK, Bohuslav a Alois JEDLIČKA, 1988. *Česká mluvnice*. 6. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 568 s.
- HOFFMANNOVÁ, Jana, Jiří HOMOLÁČ, Eliška CHVALOVSKÁ, Lucie JÍLKOVÁ, Petr KADERKA, Petr MAREŠ a Kamila MRÁZKOVÁ, 2016. *Stylistika mluvené a psané češtiny*. Praha: Academia. Lingvistika (Academia). ISBN 978-80-200-2566-1.
- CHOMSKY, Noam, 2015. *Syntactic structures*. 5th ed. Autor úvodu David LIGHTFOOT. Berlin: Mouton de Gruyter, xviii, 117 s. ISBN 978-1614278047.
- KNITTLOVÁ, Dagmar a Ida ROCHOVANSKÁ, 1977. *Funkční styly v angličtině a češtině*. Olomouc: Rektorát Univerzity Palackého, 122 s.
- MANIK, Joshi, 2016. *Simple, Compound, Complex, and Compound-Complex Sentences: English Sentence Forms*. 2nd. CreateSpace Publishing. ISBN Úvod do teorie tlumočení.
- MATHESIUS, Vilém, 1961. *Obsahový rozbor současné angličtiny na základě obecně lingvistickém*. Editor Josef VACHEK. Praha: Nakladatelství Československé akademie věd, 279 s.
- OAKLAND, Andrew a Ludmila URBANOVÁ, 2002. *Úvod do anglické stylistiky*. Brno: Nakladatelství Barrister & Principal, 145 s. ISBN 8086598330.
- QUIRK, Randolph, Sidney GREENBAUM, Geoffrey N. LEECH, Jan SVARTVIK a David CRYSTAL, 1985. *A comprehensive grammar of the English language*. London: Longman, x, 1779 s. ISBN 0-582-51734-6.
- RADFORD, Andrew, 2009. *An introduction to English sentence structure*. Cambridge: Cambridge University Press, x, 445 s. ISBN 978-0-521-73190-4.
- SETTON, Robin. 2007. *Interpreting Studies and Beyond. Staying relevant: Interpreting in the information age*. Frederiksberg: Samfundslitteratur Press. ISBN 9788759313497.

ŠMILAUER, Vladimír, 1977. *Učebnice větného rozboru*. 7. vyd. Praha: Státní pedagogické nakladatelství, 197 s.

ŠTÍCHA, František, 2013. *Akademická gramatika spisovné češtiny*. Praha: Academia, 974 s. ISBN 978-80-200-2205-9.

TOMÁŠEK, Michal, 2003. *Překlad v právní praxi*. 2. dopl. vyd. Praha: Linde, Právnické a ekonomické nakladatelství a knihkupectví, 143 s. ISBN 8072014277.

9. Elektronické zdroje

EUROPA.EU. 2016. EUROPA – Nařízení, směrnice a další právní akty. *Evropská unie* [online] [vid. 2017-12-09]. Dostupné z: https://europa.eu/european-union/eu-law/legal-acts_cs

LAMBERT, Sylvie. 2004. Shared Attention during Sight Translation, Sight Interpretation and Simultaneous Interpretation. *Meta : Journal des traducteurs / Meta : Translators' Journal* [online]. **49**(2), 294–306. ISSN 0026-0452, 1492-1421. Dostupné z: doi:10.7202/009352ar

OXFORD UNIVERSITY PRESS. 2017. sentence | Definition of sentence in English by Oxford Dictionaries. *Oxford Dictionaries | English* [online] [vid. 2017-12-11]. Dostupné z: <https://en.oxforddictionaries.com/definition/sentence>

ÚSTAV PRO JAZYK ČESKÁ AKADEMIE VĚD ČR. 2011. Naše řeč – ročník 80 (1997). *nase-rec.ujc.cas.cz* [online] [vid. 2017-12-11]. Dostupné z: <http://nase-rec.ujc.cas.cz/archiv.php?vol=80#h1>

Anotace

Autor: Alexandra Tejchmanová

Název česky: Analýza tlumočnického projevu při tlumočení z listu v závislosti na syntaxi výchozího textu

Název anglicky: Analysis of sight translation in comparison to the syntax of source text

Vedoucí práce: PhDr. Veronika Prágerová, Ph.D

Studijní obor: Angličtina se zaměřením na komunitní tlumočení a překlad

Počet stran (podle čísel): 57

Počet znaků: 55 102 (bez appendixů)

Počet příloh: 9

Olomouc 2017

Resumé

Tato bakalářská práce na téma analýza tlumočnického projevu při tlumočení z listu v závislosti na syntaxi výchozího textu se zabývá sedmi nahrávkami studentů, kteří při skládání státní závěrečné zkoušky tlumočili z listu. Cílem práce bylo přepsané nahrávky zanalyzovat dle syntaxe, konkrétně byly analyzovány druhy vět a jejich počet v každé nahrávce oproti výchozímu textu. Následně byl syntakticky zanalyzován také písemný překlad výchozího textu a hodnoty byly opět porovnány. Tlumočnické výkony studentů byly zhodnoceny z pohledu plynulosti projevu, přereků a chyb. V teoretické části byly definovány věty a také disciplína tlumočení. V praktické části proběhla analýza a zhodnocení nahrávek.

Klíčová slova: tlumočení z listu, tlumočení, syntax, stylistika, hodnocení projevu

Abstract

The topic of this bachelor thesis is an analysis of sight translation with comparison to the syntax of the source text. In the theoretical part, the thesis breaks down the definition of sentences according to syntax and also interpreting from the point of view of its history, current state and the most important part – the definition of sight translation. The practical part consists of the syntax analysis of the transcribed recordings of sight translation and all this is compared to the source text. Later the syntax of the official translation is analysed as well and put into perspective with the other texts. The performance of the interpreters is evaluated as well.

Key words: sight translation, interpreting, syntax, stylistics, performance evaluation.